1913. évi 4074/eln. számhoz. — Rend. Közl. a m. kir. honvédség számára. 14. sz. Szab. Rend.

D—1.

BECSÜLETÜGYI SZABÁLYZAT

A M. KIR. HONVÉDSÉG ÉS A M. KIR. (M. KIR. HORVÁT-SZLAVON) CSENDŐRSÉG SZÁMÁRA.

BUDAPEST
PALLAS IRODALMI ÉS NYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
1913.

TARTALOMJEGYZÉK.

Lap

Végrehajtási határozványok . . . 9

A becsületügyi eljárás czélja és a becsületügyi tanácsok hatásköre.

1. §. A becsületügyi eljárás czélja és tárgya 13
2. §. A becsületügyi eljárás alá tartozó egyének . 13
3. §. A becsületügyi eljárás alkalmazása megelőző büntető birósági eljárás után 14
4. §. A becsületügyi eljárás kizárása s külön eljárás alkalmazása megelőző büntető birósági eljárás után 15

A becsületügyi eljárás általában.

5. §. A becsületügyi eljárás tagozódása . 16
6. §. Kizárás valamely tiszt (tisztjelölt) elleni becsületügyi eljárásban való részvételből 17
7. §. *a)* A becsületügyi eljárás folyamatba tétele ... 19
b) A becsületügyi eljárás megszüntetése 19
1. bünvád esetén 19
2. a beszámithatóság kétes volta esetén ... 20
c) A becsületügyi eljárás gyors keresztülvitele... 20
d) Titoktartási kötelezettség 21

A becsületügyi tanácsok nemei és összeállitása.

8. §. A becsületügyi tanács nemei 21
9. §. A becsületügyi tanács (választmány) illetékessége 21
10. §. A becsületügyi tanács főtisztek és tisztjelöltek számára 24
a) a becsületügyi választmány alakitása .. 24

Lap
b) elnöke 25
c) tagok, póttagok és megválasztásuk 25
d) a választások időpontja 26
e) a becsületügyi tanács alakitása 27
f) tényleges állományu hadbirák, honvéd orvosok és számvivötisztek elleni becsületügyi tanács alakitása 28
g) különböző állománycsoportbeli tisztek elleni becsületügyi tanács alakitása 28
h) a becsületügyi választmány és tanács működésének tartama 28
11. §. A becsületügyi tanács alakitása törzstisztek számára 29
12. §. A becsületügyi tanács alakitása tábornokok számára 31

A becsületügyi előleges tárgyalás.

13. §. A becsületügyi előleges tárgyalás megindítására hivatott parancsnokok 32
14. §. A parancsnok (13. §.) határozata az előleges tárgyalás megindítása tárgyában 35
15. §. Az ügynek a becsületügyi választmányhoz áttétele 36
16. §. A becsületügyi választmány teendői 37
a) előleges tárgyalás 37
b) jelentés és inditványtétel 38
17. §. A tiszti gyülés; annak alakitása és helye .. 39
a) főtisztek és tisztjelöltek számára 39
b) törzstisztek számára 41
c) tábornokok « 41
d) csendőr törzstisztek, törzstiszti (tábornoki) rendfokozatban álló hadbirák vagy honvéd orvosok számára... 42
e) különböző állománycsoportbeli tisztek számára 42

Lap
18. §. A védő 43
19. §. A tiszti gyülésben követendő eljárás 43
a) vádlott (védő) megidézése és az iratokba való betekintés joga 43
b) tárgyalás 44
c) határozathozatal 45
d) a szavazás módja 45
e) a hozott határozat körüli intézkedés ... 46
20. §. További eljárás a tiszti gyülés határozata alapján 46

A becsületügyi vizsgálat.

21. §. *a)* Vádlottnak a becsületügyi választmány elé idézése 48
b) Vádlott kihallgatása 48
c) A vizsgálat további menete 49
22. §. A becsületügyi vizsgálat befejezése... 51
23. §. A becsületügyi tanács egybehivása 52

A végtárgyalás és intézkedés a becsületügyi tanács határozata tárgyában.

24. §. *a)* A végtárgyalás elrendelése 52
b) Vádlottnak (védőjének) megidézése a végtárgyaláshoz 53
c) A végtárgyalás elnapolása 54
25. §. A végtárgyalás menete 54
26. §. A becsületügyi tanács szavazása elökérdések fölött 56
27. §. A becsületügyi tanács szavazása a fökérdésben 57
28. §. A becsületügyi tanács határozatának szövegezése 58
29. §. Az elnök intézkedése a becsületügyi tanács határozata után 60
30. §. A parancsnok (13. §.) intézkedése 61
a) felmentő határozat esetében 61

Lap

b) az állásbecsület megsértését vagy veszélyeztetését kimondó határozat esetében 61

31. §. A m. kir. honvéd főparancsnokság (csendőrségi felügyelő) intézkedése a becsületügyi tanács határozata tárgyában 62

32. §. A becsületügyi tanács határozatának hatályba lépte 63

33. §. Az állásbecsület veszélyeztetését vagy megsértését kimondó határozat következményei ... 63

34. §. Eljárás, ha uj vádak merülnek fel 64

a) a vizsgálat folyama alatt 64

b) a becsületügyi tanács határozathozatala után 64

35. §. A becsületügyi tanács határozatának közlése más hatóságokkal ... ... - 64

Felebbezés.

36. §. A felebbezés benyujtása és a felebbezésekkel követendő eljárás 65

37. §. A becsületügyi felebbezési tanács 66

a) főtisztek és tisztjelöltek számára . . . 66

b) törzstisztek és tábornokok « 67

c) tényleges állományu hadbirák, orvosok és számvivőtisztek számára 68

d) különböző állomány-csoportbeli tisztek számára 68

38. §. Felebbezési tárgyalás 69

39. §. A honvéd főparancsnokság (csendőrségi felügyelő) intézkedése a becsületügyi felebbezési tanács határozata után 73

A becsületügyi eljárás ujra felvétele.

40. §. Eljárás az ujra felvétel iránti kérelmek eseteiben 73

Eljárás kivételes esetekben.

41. §. *a)* Vádlott távolléte 75

b) Irásbeli védekezés 76

Vádlott illetékei és a becsületügyi eljárás költségei.

Lap
42. §. *a)* Vádlott illetékei 77
b) Utazási költségek megtéritése katonai egyének részére 77
c) Tanudijak polgári egyének részére 78

A rendfokozatról való lemondás a becsületügyi eljárás elkerülése czéljából.

43. §. Eljárás a rendfokozatról való lemondás esetében 78

Volt tisztek és tisztjelöltek rendfokozatuk visszaadása iránti kérvényeivel való eljárás.

44. §. A kérvényeknek a becsületügyi választmányhoz való utalása 79
45. §. *a)* A becsületügyi választmány kötelességei... 80
b) A tiszti gyülés határozata 81
46. §. A honvédelmi minister határozata és intézkedése 81

A becsületügyi választmányok s tiszti gyülések véleményadása különös esetekben és tanácsadás a becsületügyi választmányok részéről.

47. §. *a)* Az ily vélemény terjedelme 82
b) Utólagos vélemény az előléptetésre való alkalmasság felől... 83
c) Tanácsadás a becsületügyi választmány részéről 83

Az ügyiratok rendezése és megőrzése.

48. §. *a)* Az ügyiratok rendezése 84
b) « megőrzése 85

I. Függelék.

Lap

A) **Tisztek (tisztjelöltek) közötti becsületbeli ügyek** 87

B) **Tisztek (tisztjelöltek) és a becsületügyi eljárás alá nem tartozó egyének közötti becsületbeli ügyek** 90

Mellékletek.

1. sz. A tiszti gyülés tárgyalásáról (19. §.) felveendő jegyzőkönyv mintája ... 93
2. sz. A vádlott kihallgatásáról (21. §.) felveendő jegyzőkönyv mintája ... 95
3. sz. Tisztnek tanukénti kihallgatásáról felveendő jegyzőkönyv mintája (21. §.) ... 97
4. sz. A becsületügyi választmány előadásának (22. §.) mintája ... 99
5. sz. A becsületügyi tanácsi végtárgyalásról (25. §.) felveendő jegyzőkönyv mintája ... 101
6. sz. A becsületügyi tanács határozatának mintája (28. §.) ... 104
7. sz. A becsületügyi tanács határozatának mintája (40. §.) ... 105
8. sz. A becsületügyi tanács határozatának mintája (40. §.) ... 106
9. sz. Az iratjegyzék mintája (48. §.) ... 107

II. Függelék.

A becsületügyi eljárásra vonatkozó honvédelmi ministeri és honvéd főparancsnoksági rendeletek 111

Végrehajtási határozványok.

1. Ez a becsületügyi szabályzat azonnal életbelép és az eddig érvényben volt 1908. évi kiadás egyidejüleg hatályát veszti.

2. Az ez idő szerinti becsületügyi választmányok megbizatásukat továbbra is megtartják; ellenben a budapesti külön becsületügyi választmány működése megszünik, mihelyt a honvéd főparancsnokság az eddig e külön választmány illetékessége alá tartozott főtisztek és tisztjelölteknek a 10. §-a *a*) pontjának 3. bekezdése értelmében valamely ezredválasztmányhoz való állandó utalása és a külön választmánynál netán folyamatban levő becsületügyeknek az illetékessé vált ezredválasztmányokhoz áttétele iránt intézkedett.

3. A becsületügyi eljárás ujrafölvételére vonatkozó határozványok ezentul is csak az 1908. évi deczember hó 1-e előtt befejezett becsületügyekre alkalmazhatók.

4. A becsületügyi szabályzat 33. §-a szerint adott intés esetében a minősitvényi táblázatok

szerkesztésére és véleményezésére hivatottak ítélik meg, vajjon az intés által az előléptetésre való alkalmasság kérdésessé vált-e vagy sem.

E rendelkezés az uj szabályzat életbelépte előtt adott intésekre is alkalmazandó.

5. A szabályzat 32. §-ára való tekintettel, mely szerint a becsületügyi tanács határozata azon nappal lép hatályba, a melyen az a vádlottnak (védőjének, képviselőjének) kézbesittetett, az állományváltozás keresztülvitelének és az illetékek beszüntetésének is e határozat kézbesitésének napjával kell történie.

6. Ugy a tényleges, mint a nem tényleges állománybeli tisztek (tisztjelöltek) becsületügyeiben kizárólag e szabályzat határozványai mérvadók.

Tényleges állományu tiszteknek (tisztjelölteknek) ugynevezett vegyes becsületbiróságokban, melyek részben tisztekből, részben polgári egyénekből állanának — részt venniök nem szabad.

7. A csapattestparancsnokokok a becsületügyi szabályzat tartalmának és lényegének megvalósitásában előadások tartásával személyesen, oktatólag működjenek közre és e szabályzat határozványait alkalmas példákkal világositsák meg.

Ugyanily eljárás követendő az egyévi önkéntesekkel a tényleges szolgálattétel — és a tartalékos tisztekkel (tiszt- és hadapródjelöltekkel) a fegyvergyakorlatok alkalmával.

8. A szabályzatnak a m. kir. (m. kir. horvát-

szlavon) csendőrségre való alkalmazása tekintetében különösen a következők tartandók szem előtt:

a) Az ezen szabályzat szerint a honvéd törzs- és főtisztek (tisztjelöltek) becsületügyeiben a honvéd főparancsnokságot megillető hatáskör a m. kir. (m. kir. horvát-szlavon) csendőrség kötelékébe tartozó tényleges állományu törzs- és főtisztekre (tisztjelöltekre) vonatkozó ügyekben a magyar korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelőjét illeti meg. Ennélfogva a 13. §. *b)* pontjában emlitett parancsnokok a 14. §. 2. bekezdésében, a 16. §. *b)* pont második bekezdésében, a 20. §. első bekezdésében, a 30. §. *a)* és *b)* pont első bekezdésében, a 34. §. második bekezdésében előirt jelentéseket és fölterjesztéseket nem a honvéd főparancsnoksághoz, hanem a csendőrség felügyelőjéhez teszik meg.

b) A becsületügyi választmány és becsületügyi tanács, illetőleg a becsületügyi felebbezési tanács tagjaiul a 10. §-ban, a 11. §. 2. és 3. bekezdésében, a 37. §. 3. és a 38. §. 2. bekezdésében emlitett választásoknál csendőrtisztek is választhatók és a 10. §. *e)* pontja 1. bekezdése esetében a becsületügyi tanács törzstiszti tagjaiul csendőrtisztek is kijelölhetők.

c) A 10. §. *f)* pont első bekezdése s a 37. §. *c)* pontja hasonszerü alkalmazást nyer akkor is, ha csendőr számvivőtiszt a vádlott.

d) A 11. és 37. §§-ból kitetszőleg a törzstisztek elleni eljárásban a becsületügyi vá-

lasztmány és tanács, illetőleg a becsületügy felebbezési tanács megalakitása, valamint a törzstiszti gyülés összehivása, nemkülönben a 9. § értelmében valamely becsületügynek az illetékes becsületügyi választmány (tanács) helyett más választmányhoz (tanácshoz) való utalása iránt mindenkor a honvéd főparancsnokság intézkedik. E czélból tehát a csendőrségi felügyelő — ha az általa elrendelt eljárás során szükségessé válik — a honvéd főparancsnoksághoz fordul.

Ugyancsak a honvéd főparancsnoksághoz kell fordulnia akkor is, ha valamely becsületügyből kifolyólag a becsületügyi választmány, a tiszti gyülés vagy a becsületügyi tanács (becsületügyi felebbezési tanács) eljárásának bármi tekintetben való kifogásolását vagy azok valamely honvédségi tagjának felelősségre vonását tartaná szükségesnek.

A becsületügyi eljárás czélja és a becsületügyi tanácsok hatásköre.

1. §.

A becsületügyi eljárás czélja ugy a tiszti állás közös —, mint az egyesek becsületének megóvása és épségben tartása. A becsületügyi eljárás czélja.

A becsületügyi eljárás tárgyát ennélfogva oly cselekmények és mulasztások képezik, melyek a büntető törvények szerint birói eljárás alá nem esnek ugyan, mindazonáltal a helyes becsületérzéssel és a tiszti állás viszonyaival ellentétben állanak és kérdésessé teszik, vajjon az illető tiszt (tisztjelölt) a tiszti állás közös becsületének s ekkép a szolgálat érdekeinek csorbitása nélkül rendfokozatában meghagyható-e? A becsületügyi eljárás tárgya.

2. §.

A becsületügyi eljárásnak a m. kir. honvédségnél alávetvék a honvédség és a m. kir. (m. kir. horvát-szlavon) csendőrség kötelékébe tartozó tényleges és nem tényleges állományu tisztek és tisztjelöltek. A becsületügyi eljárás alá tartozó egyének.

A «tábornokok», «törzs- és főtisztek» elnevezés alatt e szabályzatban nem csupán a katonaállománynak, hanem a többi tisztikaroknak ha-

sonló állásu egyénei, a tábornokoknak, továbbá a gyalogsági törzs- és főtiszteknek e szabályzatban említett egyes rendfokozatai alatt pedig a többi fegyvernemnek, illetőleg tisztikaroknak hasonló rendfokozatai is értetnek.

A cs. és kir. közös hadseregnél próbaszolgálaton vagy egyéb tartós szolgálattételben levő honvéd- és csendőrtisztekre (tisztjelöltekre), ha illetékeik a hadsereg költségvetésének terhére vannak átutalva — a hadsereg becsületügyi szabályzatának rendelkezései érvényesek. Viszont ugyanily körülmények közt a hadsereg és haditengerészet tisztjeire (tisztjelöltjeire) nézve a m. kir. honvédség becsületügyi szabályzatának rendelkezései mérvadók.

Ha a hadsereg (haditengerészet) valamely tisztje (tisztjelöltje) az ellene meginditott becsületügyi eljárás befejezése előtt a m. kir. honvédséghez (csendőrséghez) helyeztetik át: akkor a hadsereg becsületügyi szabályzatának alkalmazhatása reá nézve az áthelyezés napjával megszünik és a becsületügyi eljárás a honvédségnél folytatandó. Viszont a hadsereghez (haditengerészethez) áthelyezett m. kir. honvéd- (csendőr-) tisztek (tisztjelöltek) becsületügyeiben is ennek megfelelő eljárás követendő.

3. §.

A becsületügyi eljárás alkalmazása megelőző buntető birósági eljárás után.

Oly megelőző katonai vagy polgári büntető birósági eljárás után, mely a rendfokozat el-

vesztését nem vonta maga után, ugyanazon cselekmény vagy mulasztás miatt, mely már a büntető bírósági eljárásnak képezte tárgyát, a becsületügyi eljárásnak helye lehet, ha e cselekmény vagy mulasztás a közös állásbecsületet (1. §.) is érinti.

4. §.

A becsületügyi eljárás kizárása s külön eljárás alkalmazása megelőző büntető bírósági eljárás után.

Becsületügyi eljárásnak nincsen helye azonban a 2. §-ban megjelölt egyének ellen:

a) ha a tiszt (tisztjelölt) valamely büntett vagy nyereségvágyból eredő vétség (kihágás) miatt a polgári büntető bíróság által jogerősen elitéltetett;

b) ha a tisztre (tisztjelöltre) ily büntetendő cselekmény vagy mulasztás a megelőző büntető bírósági eljárás eredménye szerint rábizonyult ugyan, de ő e miatt — elévülés vagy önként és idejekorán történt kártalanitás folytán, — a bíróság által el nem itéltethetett;

c) ha utólagosan megállapitást nyer, hogy még a tisztté (tisztjelöltté) való kinevezés előtt ily büntetendő cselekmény vagy mulasztás miatt büntető bíróságilag tényleg elitéltetett, vagy hogy a bíróság által csak a *b)* alatt jelzett körülmények valamelyike miatt nem volt büntetésre itélhető.

Mindezen esetekben a bünperiratok szolgálati uton a honvédelmi ministerhez terjesztendők fel.

Ez a szükséghez képest beszerzi valamely becsületügyi választmány véleményét (47. §.) és azután határoz arra nézve, vajjon az *a)* és *b)* pont eseteiben az illető rendfokozatából elbocsátandó-e vagy a *c)* alatti esetben a megtörtént kinevezés — a kellő feltételek annak idején való hiánya miatt — megsemmisitendő-e, amihez a *c)* pont esetében, ha tisztté történt kinevezés forog kérdésben, valamint minden oly esetben, mely tábornokra vagy törzstisztekre vonatkozik, Ő császári és apostoli királyi Felsége legmagasabb elhatározását kéri ki.

E rendfokozat elvesztése ez esetekben is a 33. §-ban jelzett következményeket vonja maga után.

A becsületügyi eljárás általában.

5. §.

A becsületügyi eljárás tagozódása.

A becsületügyi eljárás magában foglalja:

a) az előleges tárgyalást,

b) a vizsgálati eljárást,

c) a végtárgyalát és intézkedést a becsületügyi tanács határozata tárgyában,

d) a felebbezések esetén követendő eljárást.

Az előleges tárgyalást a becsületügyi választmány ejti meg; arra nézve pedig, vajjon a becsületügyi vizsgálat meginditandó-e — a vá-

lasztmány előzetes inditványa után — az e czélból egybehivott tiszti gyülés határoz.

A becsületügyi választmányt illeti meg a tiszti gyülés által elhatározott vizsgálat keresztülvitele is.

A végtárgyalás megtartására és a határozathozatalra a becsületügyi tanács van hivatva.

Felebbezések eseteiben a tárgyalást és a végérvényes határozathozatalt a becsületügyi felebbezési tanács ejti meg.

A becsületügyi eljárás azzal a nappal ér véget, a melyen a becsületügyi tanács (becsületügyi felebbezési tanács) határozata hatályba lép (32., 39. §§.), illetőleg a melyen a tiszti gyülésnek a vizsgálat mellőzését kimondó határozata kihirdettetett (20. §.).

6. §.

Kizárás valamely tiszt (tisztjelölt) elleni becsületügyi eljárásban való részvételből

Valamely tiszt (tisztjelölt) elleni becsületügyi eljárásban (5. §. *a*, *b*, *c*, *d*) részt nem vehetnek:

a) az, a ki az esetről jelentést tett [7. §., *a*)];

b) a vádlott fel- és lemenő ágbeli vérrokonai, fivérei, a szülők fivérei, ezeknek vagy vádlott testvéreinek fiai vagy hasonizben sógorai;

c) azok, kik az ügyben tanuképen kihallgatva voltak, vagy előreláthatólag kihallgattatni fognak, vagy kiknek a határozathozatalnál való teljes elfogulatlansága iránt alapos kétely merül fel;

d) kik büntető birósági vagy becsületügyi vizsgálat (elővizsgálat, előleges tárgyalás) alatt állanak.

A becsületügyi választmány, a tiszti gyülés és a becsületügyi tanács vagy a felebbezési tanács valamelyik tagjának (elnökének) kizáratását, az elősorolt okoknál fogva, ugy az emlitett testületek többi tagjainak bármelyike, mint a vádlott (védő is) kérheti. Ha a tagok valamelyike önmagáról ily kizárási okot ismer, azt saját maga felhozni tartozik.

A kizárás fölötti határozathozatal az előleges tárgyalás és a vizsgálati eljárás folyama alatt a becsületügyi választmánynak, illetőleg a tiszti gyülésnek, a végtárgyalás alkalmával a becsületügyi tanácsnak, a felebbezési eljárás során pedig a becsületügyi felebbezési tanácsnak többi tagjait illeti meg.

A becsületügyi eljárásban való részvételből a parancsnok (13. §.) is ki van zárva, ha reá nézve az 1. bekezdésben felsorolt kizárási okok egyike vagy másika fennforog. A parancsnok (13. §.) kizáratása fölött a határozathozás a honvéd főparancsnokságot illeti meg.

A ki valamely becsületügyi vizsgálatnál tagja volt a becsületügyi tanácsnak vagy a parancsnok jogait gyakorolta, ugyanez ügyben a becsületügyi felebbezési tanácsnak tagja nem lehet.

7. §.

A becsületügyi eljárás vagy hivatalból, vagy a tiszt (tisztjelölt) saját kérelmére tétetik folyamatba. a) A becsületügyi eljárás folyamatba tétele.

Mindenki jogositva van valamely tiszt (tisztjelölt) oly cselekményeit vagy mulasztásait, melyek, nézete szerint, a tiszti állás becsületét sértik, az illető tiszt (tisztjelölt) előljáró parancsnokságánál vagy valamely más katonai parancsnokságnál (hatóságnál) feljelenteni; tényleges szolgálatban álló katonai egyének azonban ennél a szolgálati utat megtartani kötelesek.

A tisztek ily esetekben a jelentés megtételére kötelezve vannak.

A katonai hatóságok az ilyen följelentéseket (jelentéseket) — a mennyiben a további eljárásra nem ők illetékesek — a becsületügyi előleges tárgyalás elrendelésére jogositott parancsnokhoz (13. §.) tartoznak áttenni.

Ha a becsületügyi eljárás során az derül ki, hogy a vádlott cselekménye vagy mulasztása a büntető bíróság törvényes hatáskörébe tartozik vagy hogy a becsületügyi eljárás tárgyát képező cselekményen kivül valamely büntett vagy vétség (kihágás) is fennforog: akkor a becsületügyi választmány az ügyiratokat további intézkedés végett a parancsnokhoz (13. §.) tartozik előterjeszteni. b) A becsületügyi eljárás megszüntetése: 1. bünvád esetén.

Ha ennek folytán büntető birósági vizsgálat indittatik meg: a becsületügyi eljárás megszüntetendő, s erről — ha a becsületügyi vizsgálat megejtése már elhatároztatott — a honvédelmi ministerhez jelentés teendő.

A mennyiben pedig a meginditott büntető birósági vizsgálat a rendfokozat elvesztését nem vonta volna maga után, az eset minemüségéhez képest a becsületügyi eljárás folytatása a parancsnok (13. §.) által elrendelendő vagy a 4. §. értelmében járandó el.

2. A beszámithatóság kétséges volta esetén.

Ha kétség támad arra nézve, vajjon a vádlott a tett elkövetése idejében beszámitható állapotban volt-e, vagy hogy a becsületügyi eljárás idejében nem elmebeteg-e: ugy erről az iratok csatolása mellett jelentés teendő a honvéd főparancsnoksághoz (csendőrségi felügyelőhöz), mely az illetőnek elmebeli állapotáról szóló orvosi vélemény beszerzése iránt intézkedik; a véleményhez képest azután a becsületügyi eljárásnak vagy folytatását, vagy megszüntetését rendeli el és a megszüntetésről — ha a becsületügyi vizsgálat megejtése már elhatároztatott — a honvédelmi ministert értesiti.

c) A becsületügyi eljárás gyors keresztülvitele.

A becsületügyi eljárás — az alaposság sérelme nélkül — minden felesleges hosszadalmasság mellőzésével a lehető leggyorsabban lefolytatandó; az eljárás netáni szünetelése, a becsületügyi iratok megfelelő helyén, irásbeli indokolás csatolásával igazolandó.

A becsületügyi választmány, a tiszti gyülés, a becsületügyi és a felebbezési tanács minden tagjának becsületbeli kötelessége, hogy a becsületügyi eljárás folyama alatt történteket titokban tartsa. *d)* Titoktartás kötelezettsége.

A becsületügyi tanácsok nemei és összeállitása.

8. §.

Becsületügyi tanács van: A becsületügyi tanács nemei.

a) főtisztek (századostól lefelé) és tisztjelöltek részére minden honvéd kerületi és minden honvéd hadosztály parancsnokságnál, e parancsnokságok székhelyein,

b) törzstisztek és

c) tábornokok részére a honvéd főparancsnokság által esetről-esetre kijelölendő helyen.

9. §.

A 8. §. *a)* pontja szerint főtisztek és tisztjelöltek részére felállitandó becsületügyi tanács illetékessége kiterjed azokra a tényleges és nem tényleges állományu főtisztekre és tisztjelöltekre, kik fölött az előleges tárgyalást az illető honvéd kerületi (hadosztály) parancsnokságnak alárendelt valamelyik ezredbecsületügyi választmánya ejtette meg. A becsületügyi tanács (választmány) illetékessége.

A törzstisztek és tábornokok részére alakitandó becsületügyi tanács a honvédség (csend-

őrség) kötelékébe (vagy nyilvántartásába) tartozó valamennyi törzstisztre, illetőleg tábornokra nézve illetékes.

Ha a vádlott az ellene meginditott becsületügyi eljárás befejezése előtt várakozási illetékkel szabadságoltatik vagy a tartalékba, nyugállományba vagy a szolgálaton kivüli viszonyba helyeztetik vagy pedig tartózkodási helyét változtatja is: a becsületügyi tanács (becsületügyi választmány, a 13. §. szerinti parancsnok) illetékességében az eljárás befejezéséig nem áll be változás.

A becsületügyi tanács (választmány) illetékessége ellen emelt kifogások tárgyában az előterjesztendő ügyiratok alapján a honvéd főparancsnokság határoz.

Vádlott indokolt kérelme folytán, valamint különös okoknál fogva, az illetékes becsületügyi tanács (választmány) helyett, a honvéd főparancsnokságnál más becsületügyi tanács (választmány) kirendelése javaslatba hozható, mire nézve a honvéd főparancsnokság a hozzá felterjesztendő ügyiratok alapján határoz. Az átutalás megengedése esetén a honvéd főparancsnokság egyuttal a parancsnokot (13. §.) megillető jogok átruházása iránt is intézkedik.

Ha egy és ugyanazon ügyben több tiszt (tisztjelölt) van érdekelve, az eljárás elvileg valamennyi érdekeltre nézve egy és ugyanazon becsületügyi tanácsnál (választmánynál) egyide-

jűleg és együttesen folytatandó le, az illetők akár egy és ugyanazon, akár különféle csapattestekhez vagy fegyvernemhez, akár részben a honvédséghez, részben pedig a csendőrséghez tartozzanak is. Azt a becsületügyi választmányt, mely az ügyben eljár, a honvéd főparancsnokság jelöli ki.

A midőn törzstiszt főtiszttel (tisztjelölttel) vádlottként együttesen szerepel az utóbbira nézve is a törzstiszti becsületügyi tanács (választmány), ha pedig tábornok van törzs- vagy főtiszttel (tisztjelölttel) együttesen érdekelve, akkor az utóbbiakra nézve is a tábornoki becsületügyi tanács (választmány) illetékes. De ha a törzstisztek (tábornokok) a becsületügyi előleges tárgyalás során igazoltaknak ismertetnek el: akkor a most említett illetékesség megszünik és a törzstiszti, illetve főtiszti becsületügyi tanács (választmány) illetékessége lép hatályba.

Oly esetekben, midőn a cs. és kir. közös hadsereg tisztjei (tisztjelöltjei) a m. kir. honvédség (csendőrség) tisztjeivel (tisztjelöltjeivel) egy és ugyanazon ügyben vannak érdekelve: a becsületügyi tanács (választmány) illetékessége — a 2. §. utolsó előtti bekezdésének esetét kivéve — csak a honvéd (csendőr) tisztekre (tisztjelöltekre) terjed ugyan ki, de ugy a parancsnok (13. §.), mint a becsületügyi választmány is a hadsereg illető parancsnokával, illetve becsületügyi választmányával egyetértően járnak el.

10. §.

Becsületügyi tanács főtisztek és tisztjelöltek számára.

A főtisztek és tisztjelöltek számára alakitandó becsületügyi tanács áll:

1 ezredesből, mint elnökből, továbbá
2 alezredesből vagy őrnagyból,
5 századosból és
2 alantos tisztből.

α) A becsületügyi választmány alakitása.

E becsületügyi tanács összeállitása czéljából mindenekelőtt állandó becsületügyi választmányok alakittatnak.

Ily becsületügyi választmány minden honvéd gyalog-, huszár- és tüzér ezrednél az ezredtörzs állomáshelyén alakitandó és pedig:

α) az ezred állományába tartozó, ahhoz tartósan vezényelt vagy a honvéd főparancsnokság (csendőrségi felügyelő) által becsületügyi szempontból állandóan hozzá utalt, tényleges szolgálatban álló főtisztek és tiszjelöltek számára, a tartósan elvezényeltek kivételével;

β) azon főtisztek és tisztjelöltek számára, kiknek ügye a 15. §. 2. és 3. bekezdése értelmében esetenként hozzájuk utaltatik.

A kerületi, hadosztály- és dandárparancsnokságok törzseinek, továbbá egyéb parancsnokságoknak (hatóságoknak, intézeteknek), valamint az önálló tüzérosztályoknak és a méneskari katonai osztagoknak állandóan valamely (rendszerint a velük egy állomáson levő vagy állomáshelyükhöz

legközelebbi) ezred választmányához való utalása iránt a honvéd főparancsnokság intézkedik.

A tényleges állományu csendőr főtiszteknek és tisztjelölteknek állandóan valamely (rendszerint az állomáshelyükhöz legközelebbi) ezred választmányához való utalása iránt a csendőrségi felügyelő a honvéd főparancsnoksággal egyetértőleg intézkedik.

b) Elnöke.

Minden becsületügyi választmány 4 tagból áll, kiknek egyike az elnök.

Az ezrednél alakitandó választmány elnökéül az illető ezredparancsnok egy katonaállományu, lehetőleg az ezredválasztmány székhelyén állomásozó ezredbeli törzstisztet, ilyennek hiányában századost rendel ki.

Ha a becsületügyi választmány elnökéül százados rendeltetik ki, akkor ez a tagul és póttagul megválasztott századosoknál rangban fiatalabb nem lehet, kivéve ha törzstiszti helyen van alkalmazva.

c) Tagok, póttagok és megválasztásuk.

Becsületügyi választmányi rendes tagokul 1 százados, 1 főhadnagy és 1 hadnagy, póttagokul pedig 2 százados, 2 főhadnagy és 2 hadnagy választandók.

A tagválasztásban az illető ezred- és a választmányhoz utalt csapatok (honvéd és csendőr parancsnokságok, hatóságok, intézetek) tényleges szolgálatban álló és tartósan el nem vezényelt törzs- és főtisztjei vesznek részt.

A hadbirák, orvosok és számvivő tisztek ugy választanak, mint a katonaállományu és csendőrtisztek, de maguk nem választhatók.

A választás titkosan, szavazójegyek utján történik, melyek pecsét alatt beküldendők a becsületügyi választmánynak. Ez állapitja meg a választás eredményét; ha ugyanazon rendfokozatu egyénekre egyenlő számu szavazat esett, a rangban idősebb tekintendő megválasztottnak. A szavazójegyek a becsületügyi választmány által nyomban megsemmisitendők.

d) A választások időpontja.

A becsületügyi választmány fentemlitett három tagjának és a póttagoknak választása két évi időtartamra az illető ezredparancsnokság felhivására akként történik, hogy a rangban legidősebb választmányi tag és ennek póttagjai az egyik év deczember havában, a két rangifjabb választmányi tag és ezeknek póttagjai pedig a következő év deczember havában választatnak meg. Tagokul lehetőleg oly tisztek választandók meg, kik a választmány székhelyén állomásoznak.

A két év folyama alatt esetleg kilépő tagok helyére a póttagok lépnek be a becsületügyi választmányba tagok gyanánt.

A póttagok közt keletkező hiányok pótválasztások utján azonnal betöltendők.

A megválasztatás vissza nem utasitható, de azok, a kiknek tagsága a két év lejártával megszünt, az ujból való megválasztást elfogadni nem kötelesek.

A megválasztottak névjegyzéke szolgálati uton a honvéd főparancsnoksághoz felterjesztendő.

e) A becsületügyi tanács alakitása.

A becsületügyi tanács akként alakittatik, hogy abba mindenekelőtt az előleges tárgyalást megejtő választmánynak 4 tagja belép s a honvéd kerületi (hadosztály) parancsnokság, mihelyt a befejezett becsületügyi vizsgálati iratok hozzá felterjesztetnek (22. §.), esetről-esetre egy ténylegesen szolgáló ezredest elnökül s egy másik tényleges állományu, az elnöknek megnevezendő törzstisztet a becsületügyi tanács tagjául kirendel és a becsületügyi tanácsnak 4 százados általi kiegészitése iránt intézkedik.

Ha a becsületügyi előleges tárgyalást keresztülvitt becsületügyi választmány elnöke százados volt: az elnökön és az eljárt becsületügyi választmány tagjain kivül 2 törzstiszt, de viszont ilyenkor nem 4, hanem csak 3 százados jelölendő ki a becsületügyi tanács tagjául.

A kérdéses 4, illetőleg 3 százados kijelölése akképen történik, hogy a honvéd kerületi (hadosztály) parancsnokság esetről-esetre megfelelő számu alája rendelt ezredparancsnokságokat utasit, hogy saját becsületügyi választmányukból 1—1 századost rendeljenek ki s erről a becsületügyi tanács elnökét értesitsék.

Sem a becsületügyi tanács elnöke, sem annak többi (kirendelt) tagjai nem lehetnek abból a csapattestből valók, melyhez az eljárt becsületügyi választmány tartozik.

f) Tényleges állományu hadbirák, honvéd orvosok és számvivőtisztek elleni becsületügyi tanács alakitása.

Ha a vádlott tényleges állományu hadbiró, honvéd orvos vagy méneskari számvivőtiszt, akkor két katonai állományu százados helyett a vádlott állománycsoportjából való két főtiszt lép be tagképen a becsületügyi tanácsba. Ehhez képest a honvéd főparancsnokság, mihelyt a tiszti gyülésnek a becsületügyi vizsgálat keresztülvitelét elrendelő határozatáról jelentést kap (20.§.) — a becsületügyi tanács határozathozatalánál megkivántató, a vádlott állománycsoportjához tartozó két főtisztnek megválasztása iránt olyképen intézkedik, hogy az illető állománycsoportbeli. rendfokozatban legmagasabb (rangban legidősb) tisztet megbizza, hogy a becsületügyi tanácsba két tényleges állományu főtisztet és egy póttagot választasson és a megválasztottak neveit az illető kerületi (hadosztály) parancsnokságnak hozza tudomására, mely azokat annak idején a becsületügyi tanács elnökével közli.

g) Különböző állománycsoportbeli tisztek elleni becsületügyi tanács alakitása.

Azokbau az esetekben, amikor különböző állománycsoportbeli tisztek (tisztjelöltek) egy és ugyanazon ügyben vannak érdekelve, a közös végtárgyalásnál a becsületügyi tanácsnak mindazok a tagjai résztvesznek, akik erre hivatva lennének, ha az egyes vádlottak ügye külön-külön vétetnék becsületügyi elbirálás alá; a szavazásban (27. §.) azonban csak a becsületügyi tanácsnak az illető vádlottra nézve illetékes tagjai vesznek részt.

h) A becsületügyi választmany és a becsületügyi tanács működésének tartama.

A becsületügyi választmányba 2 évre megválasztott tagok megbizatása a második év deczem-

ber hó 31-ével lejár. De ha ez időpontban valamely vizsgálat még folyamatban van és a becsületügyi tanács megalakulását a honvéd kerületi (hadosztály) parancsnokság már elrendelte, akkor a becsületügyi tanács tagjai az ügyben a végtárgyalásra és határozathozatalra ez időponton tul is hivatva vannak.

11. §.

A becsületügyi tanács alakitása törzstisztek számára.

Törzstisztek számára a becsületügyi tanács esetről-esetre alakittatik és áll: egy altábornagyból, esetleg vezérőrnagyból mint elnökből, két vezérőrnagyból (esetleg tábornoki helyen beosztott ezredesből), három ezredesből és négy alezredesből vagy őrnagyból.

Mihelyt valamely törzstiszt ellen a becsületügyi előleges tárgyalás (13. §. f, g) elrendeltetik, a honvéd főparancsnokság egy vezérőrnagyot (esetleg tábornoki helyen beosztott ezredest) rendel ki a végett, hogy egy vagy több honvéd kerületi parancsnokság vagy állomás tényleges állományu törzstisztjei kebeléből egy ezredesnek és két alsóbb rendfokozatu törzstisztnek a becsületügyi választmány tagjaiul s egy alezredesnek vagy őrnagynak póttagul megválasztása iránt intézkedjék. A tagokul megválasztott három törzstiszt képezi a főparancsnokság által kijelölendő vezérőrnagy (tábornoki helyen beosztott ezredes) elnöklete alatt a becsületügyi választmányt.

Ha a törzstiszti gyülés a becsületügyi vizsgálat keresztülvitelét határozza el (19. §. *c.*) akkor egyuttal saját kebeléből még két ezredes és két alezredest vagy őrnagyot rendes —, egy ezredest, esetleg alezredest pedig póttagul választ a becsületügyi tanácsba.

A választás eredménye a törzstiszti gyülés jegyzőkönyvében (19. §. *d.*) kitüntetendő.

A becsületügyi vizsgálat befejezése után (22 §.) a honvéd főparancsnokság egy második vezérőrnagyot (esetleg tábornoki helyen beosztott ezredest) rendel ki és ez az 5 tag a választmány 4 tagjával együtt képezi a honvéd főparancsnokság által kirendelendő altábornagy (esetleg vezérőrnagy) elnökiete alatt a becsületügyi tanácsot valamely törzstiszt részére.

A becsületügyi tanács tagjainak névjegyzéke az elnökkel közlendő.

Ha a vádlott törzstiszti rendfokozatban levő tényleges állományu hadbiró vagy honvéd orvos, akkor két, az előbbi szakaszban leirt módon választandó és az illető állománycsoporthoz tartozó tényleges állományu törzstiszt lép be tagként a becsületügyi tanácsba, mig a 3. bekezdésben emlitett törzstisztek közül abból ketten elmaradnak.

A 10. §. *g)* pontjának rendelkezése itt is alkalmazandó.

12. §.

A becsületügyi tanács alakitása tábornokok számára.

Tábornokok számára a becsületügyi tanács esetről-esetre alakittatik és áll: egy gyalogsági tábornok (lovassági tábornok-, táborszernagy-) vagy altábornagyból mint elnökből, négy altábornagyból és öt vezérőrnagyból (tábornoki helyen beosztott ezredesből).

Mihelyt a becsületügyi előleges tárgyalás valamely tábornok ellen elrendeltetett (13. §. *f*), a honvéd főparancsnokság a honvédség és csendőrség kötelékébe tartozó összes tényleges állományu tábornokok által maguk közül három vezérőrnagyot (tábornoki helyen beosztott ezredest) rendes tagul és egy vezérőrnagyot (tábornoki helyen beosztott ezredest) póttagul megválasztat és ezek képezik a főparancsnokság által kirendelendő altábornagy elnöklete alatt a becsületügyi választmányt a tábornokok részére.

Ha a tábornoki gyülés a becsületügyi eljárás keresztülvitelét határozza el (19. §. *c*), az esetben egyuttal rendes tagokul három altábornagyot és két vezérőrnagyot (tábornoki helyen beosztott ezredest) valamint egy póttagot kell saját kebeléből a becsületügyi tanácsba választania.

A választás eredménye a tábornoki gyülés jegyzőkönyvében (19. §. *d*) feltüntetendő.

A választott három altábornagy és két vezérőrnagy (tábornoki helyen beosztott ezredes) a be-

csületügyi választmány négy tagjával együttképezi a honvéd főparancsnokság által kijelölendő gyalogsági tábornok (lovassági tábornok, táborszernagy) vagy altábornagy elnöklete alatt a becsületügyi tanácsot valamely tábornok részére.

Ha a vádlott tényleges szolgálatban álló tábornok-hadbiró vagy vezértörzsorvos, akkor két, a 10. §-ban jelzett módon választandó, tényleges állományu tábornok-hadbiró (ezredes-hadbiró), illetőleg vezértörzsorvos (I. oszt. főtörzsorvos) lép be mint tag a becsületügyi tanácsba, ellenben 1 altábornagy és 1 vezérőrnagy (tábornoki helyen beosztott ezredes) abból elmarad.

A 10. §. *g)* pontjának rendelkezése itt is alkalmazandó.

A becsületügyi előleges tárgyalás.

13. §.

A becsületügyi előleges tárgyalás megindítására hivatva vannak:

A becsületügyi előleges tárgyalás megindítására hivatott parancsnokok.

a) a gyalog-, huszár- és tüzérezredek, önálló tüzérosztályok, valamint a méneskari katonai osztagok parancsnokai az ezredük, osztályuk, illetőleg osztaguk közvetlen szolgálati kötelékébe tartozó, tényleges szolgálatban álló főtisztek és tisztjelöltek fölött, a tartósan elvezényeltek kivételével;

b) a csendőr kerületi parancsnokok (horvát-szlavon csendőrparancsnok) a kerületük szolgá-

lati kötelékébe tartozó tényleges szolgálatban álló főtisztek és tisztjelöltek fölött;

c) a hadosztályparancsnokok a saját törzsükhöz, vagy az alájuk rendelt dandárok törzséhez tartozó, tényleges szolgálatban álló főtisztek és tisztjelöltek fölött, továbbá az alájuk rendelt csapatok állományában levő tartalékos főtisztek és tisztjelöltek fölött. mikor ezek tényleges szolgálatban nem állanak;

d) a honvéd kerületi parancsnokok:

1. a kerületük területén állomásozó vagy alkalmazott azon tényleges állományu főtisztek és tisztjelöltek fölött, kik az *a)* pontban megjelölt ezredek (osztályok, osztagok) közvetlen szolgálati kötelékéhez nem tartoznak vagy attól tartósan máshová vezényeltettek, a *b)*, *c)*, *e)*, *f)* és *g)* alatt emlitettek kivételével);

2. az alájuk rendelt csapatok (parancsnokságok, intézetek) állományában (vagy mint állománytesthez be nem osztottak nyilvántartásban) levő tartalékos főtisztek és tisztjelöltek, valamint a területükön nyilvántartott nyugállományu és szolgálaton kivüli viszonybeli honvéd és csendőr főtisztek és tisztjelöltek fölött, mikor azok tényleges szolgálatban nem állanak;

e) a honvédelmi ministerium katonaállományu csoportfőnökei: a honvédelmi ministeriumban alkalmazott bármily állománycsoporthoz tartozó azon főtisztek és tisztjelöltek fölött (a csendőrségi osztályba beosztottak kivételével), akikkel

szemben a fegyelmi fenyitő hatalom gyakorlására a csapattest-parancsnokot megillető terjedelemben illetékesek;

f) a honvéd főparancsnokság:

1. azon tisztek és tisztjelöltek fölött, akik annál alkalmazva vannak;

2. a honvédség kötelékéhez tartozó törzstisztek fölött; és

3. valamennyi a m. kir. honvédségnél és a m. kir. (m. kir. horvát-szlavon) csendőrségnél alkalmazott tábornok fölött;

g) a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője:

1. a m. kir. és a m. kir. horvát-szlavon csendőrség kötelékébe tartozó törzstisztek fölött;

2. a m. kir. honvédelmi ministerium 16. osztályában, a m. kir. belügyministerium csendőrségi osztályában és a csendőrségi felügyelőségnél, valamint a m. kir. csendőrségi felszerelési anyagraktárnál Budapesten alkalmazott csendőrtisztek és tisztjelöltek fölött;

h) a birói felsőbbségi joggal felruházott parancsnokok azon törzs- és főtisztek (tisztjelöltek) fölött, a kik ellen megelőző honvéd birósági eljárás után becsületügyi eljárás inditandó (3. §).

Vitás esetekben a honvéd főparancsnokság dönt a fölött, hogy a becsületügyi előleges tárgyalás elrendelésére melyik parancsnok van hivatva, vagy hogy az eljárásra melyik becsületügyi választmány illetékes.

14. §.

A parancsnok (13. §) mindenekelőtt megfontolni köteles: vajjon az eset:

A parancsnok (13.§.) határozata az előleges tárgyalás megindítása tárgyában.

a) a büntető bíróság hatáskörébe tartozik-e? vagy azt

b) fegyelmi uton vagy

c) a becsületügyi eljárás utján kell-e elintézni?

A két első esetben a parancsnok megfelelően intézkedik; az utóbbi esetben pedig a becsületügyi előleges tárgyalást elrendeli és erről, a vád lényegének felemlitése mellett, a honvéd főparancsnoksághoz (csendőrségi felügyelőhöz) szolgálati uton jelentést tesz.

Ha a becsületügyi előleges tárgyalás megindítása más mint az *a)* pont alatt emlitett okból tagadtatik meg, erről a feljelentő értesitendő és ugy neki, mint bárkinek, a ki ez elutasitást magára nézve sérelmesnek találja, jogában áll a sérelmes határozat ellen panaszt emelni, melynek elintézésére, az esetben, ha a 13. §. *a)* és *b)* pontjai alatt nevezett parancsnokok egyike ellen emeltetett, a honvéd kerületi (hadosztály) parancsnok, illetőleg a csendőrségi felügyelő —, a többi esetekben a honvéd főparancsnok van hivatva.

15. §.

Az ügynek a becsületügyi választmányhoz áttétele.

A becsületügyi előleges tárgyalás megindítása akképen történik, hogy a feljelentés az illetékes becsületügyi választmánynak előnyomozás, továbbá jelentés és inditványtétel czéljából kiadatik. Egyidejüleg vádlott minősitvényi táblázata, büntetési jegyzőkönyvi kivonata és anyakönyvi lapjának másolata is kiadandó a választmánynak.

Ha a becsületügyi előleges tárgyalás valamely a 13. §. *c)* és *d)* 1—2. pontjai alatt emlitett nem tényleges egyén ellen rendeltetik el, a honvéd kerületi (hadosztály) parancsnokság az alája rendelt ezredek valamelyikének becsületügyi választmányát jelöli ki a becsületügyi előleges tárgyalás foganatositására.

Tartalékosok ellen a becsületügyi előleges tárgyalás rendszerint azon ezred becsületügyi választmányához utalandó, mely ezred állományába az illető tartozik; más a 13. §. *d)* 2. pontjában emlitett egyének ellen pedig — a fegyvernem lehetőség szerinti tekintetbe vételével — az állomás-, lak- vagy állandó tartózkodási helyükhez legközelebb eső ezred becsületügyi választmányához.

Ha a becsületügyi előleges tárgyalás törzstiszt vagy tábornok ellen rendeltetik el, ugy mindenekelőtt a becsületügyi választmány alaki-

tása iránt teendő a 11., illetve a 12. §. szerint intézkedés.

16. §.

A becsületügyi választmány elnöke gondoskodik arról, hogy a tényállás az előleges nyomozások által annyira tisztába hozassék, miszerint megitélhető legyen, vajjon a becsületügyi eljárás keresztülvitele az 1. §. értelmében helyénlévő-e és azt ugy a közös állás-becsületre, mint az egyesek becsületére való tekintetek megkövetelik-e?

A becsületügyi választmány teendői: a) előleges tárgyalás.

A becsületügyi választmány tagjai e működésükben az állás-becsület szigoru megóvásának minden tisztre nézve fennálló kötelessége által vezéreltessék magukat s tartsák szem előtt azt, hogy ezen megtisztelő feladat teljesitésére tisztársaik bizalma folytán vannak hivatva.

A vádlott a becsületügyi előleges tárgyalás elrendelésétől és az ellene emelt vád tárgyáról a választmány által értesitendő és személyesen, szóbelileg tartozik magát védeni (41. §. *b*).

Ha a vádlott a becsületügyi előleges tárgyalás elrendeléséről értesittetett s az idézés kézhezvétele daczára a becsületügyi választmány előtt nem jelent meg, a becsületügyi eljárás erre való tekintet nélkül folytatandó.

Ha ez értesités vádlottnak valamely okból nem kézbesithető, akkor a kérdéses ügy, a menynyire az, vádlott kihallgatása nélkül, lehetséges,

tisztázandó; azután azonban az eljárás addig, mig vádlott értesitése lehetővé nem válik (41. §. *a)*, megszüntetendő.

A vádlott, a feljelentő, a részesek és a tanuk kihallgatására, valamint az irásbeli nyomozásra nézve az előleges tárgyalás során is a a 21. §. *b)* pontjának első bekezdésében és *c)* pontjában foglalt rendelkezések mérvadók.

b) Jelentés- és inditvány-tétel.

A megejtett nyomozás alapján a választmány az összes ügyiratok csatolása mellett irásbeli jelentést tesz, vajjon a vádlott eléggé igazoltnak tekintendő-e vagy sem, és ehhez képest inditványozza, hogy a tisztigyülés mellőzendő vagy összehivandó-e. E jelentésbe az előleges nyomozás során kiderült tényállás ismertetése is felveendő.

Ha a választmány egyhangulag azt inditványozza, hogy a tiszti gyülés egybehivása mellőzendő: a parancsnok (13. §.) — amennyiben ezzel az inditványnyal egyetért — a vádlott és a tiszti gyülésben való részvételre hivatott tisztikar megfelelő értesitése iránt intézkedik és erről, valamint a részéről esetleg tett fegyelmi intézkedésről, az ügyiratok csatolása mellett a honvéd főparancsnoksághoz (csendőrségi felügyelőhöz) jelentést tesz.

E határozat ellen a vádlott csak akkor emelhet kifogást a honvéd főparancsnokságnál (csendőrségi felügyelőnél), ha ő maga kérte a becsületügyi eljárás megindítását. A kifogás a határ-

rozat kihirdetése után három napon belül irásban teendő meg.

Ha ellenben a választmány vagy annak csak egy tagja is a tiszti gyülés egybehivását inditványozza vagy ha azt a parancsnok (13. §.) szükségesnek véli: akkor a tiszti gyülés egybehivandó.

Ez történjék akkor is, ha a fent emlitett kifogásnak hely adatott.

Ha végül a 3. §. esete forog fenn: a választmány — a mennyiben további megállapitás nem mutatkozik szükségesnek — azonnal a tiszti gyülés egybehivását hozhatja inditványba; ez esetben a tényállás irásbafoglalása (7. bekezdés) a bünperiratokra alapitandó.

A tiszti gyülést az ezredparancsnok hivja össze és erről a honvéd főparancsnokságnak jelentést tesz.

A törzstisztekre és tábornokokra nézve a honvéd főparancsnokság hivja össze a tiszti gyülést.

17. §.

A tiszti gyülés; annak alakitása és helye.

a) főtisztek és tisztjelöltek számára.

A tiszti gyülés, ha főtiszt vagy tisztjelölt fölött kell határoznia, azon ezrednek, a melynek becsületügyi választmánya az előleges nyomozásokat eszközölte, a székhelyen vagy annak környékén tartózkodó valamennyi katonaállományu törzs- és főtisztjéből áll.

A tiszti gyülés határozatképességébez az elnökön kivül legalább 12 tag jelenléte kivántatik meg.

Ha az első bekezdés szerint meghivandók által a tiszti gyülés határozatképessége biztositva nem lenne, a tiszti gyülést összehivó parancsnok az ezrednek, a tiszti gyülés székhelyéhez legközelebb állomásozó tisztjeit is meghivja; ha pedig a tiszti gyülés határozatképessége igy sem biztositható, akkor az előljáró honvéd kerületi (hadosztály) parancsnoksághoz fordul a szükséges számu tiszteknek, a legközelebbi más honvéd ezred állományából való kirendelése végett.

Ha a becsületügyi előleges tárgyalás oly tényleges állományu főtiszt vagy tisztjelölt ellen indittatott meg, a ki nem tartozik valamely ezred szolgálati kötelékébe, vagy ba a vádlott hadbiró, honvéd orvos vagy méneskari számvivőtiszt, akkor az ezek fölötti tiszti gyülésben, a mennyiben a szolgálati viszonyok megengedik, ama csapattest, parancsnokság (hatóság, intézet) vagy szolgálati ág tényleges állományu, a tiszti gyülés székbelyén vagy annak közvetlen közelében állomásozó törzs- és főtisztjei is résztvesznek, melyhez vádlott tartozik.

A tiszti gyülés rendszerint a választmány székhelyén tartandó meg.

A honvéd kerületi (hadosztály) parancsnok azonban fel van jogositva, a tiszti gyülés össze-

hivására illetékes parancsnok inditványára vagy anélkül is, a csapatok elhelyezésére, költségek megkimélésére vagy más viszonyokra való tekintetből a tiszti gyülés helyéül az illető ezred területén kivül vagy belül eső más helyet kijelölni.

A tiszti gyülésben az illető ezred parancsnoka vagy ennek helyettese elnököl.

A gyülésre meghivott tisztek, ha betegség, távollét vagy szolgálat által akadályozva nincsenek, ott megjelenni kötelesek. Vajjon szolgálat által valaki akadályozva van-e, azt az előljáró parancsnok (főnök) határozza meg és ha nem ő maga hivta egybe a tiszti gyülést, az ezáltal vagy másképen a megjelenésben akadályozott tisztek számát a gyülést egybehivó parancsnoknak azonnal tudtára adja.

b) törzstisztek számára.

A törzstiszti gyülés, melyben az előleges tárgyalás keresztülvitelével megbizott táhornok elnököl (11. §.), akként alakittatik, hogy a honvéd főparancsnokság kijelöli azokat a csapatokat (parancsnokságokat, hatóságokat, intézeteket), a melyeknek tényleges állományu honvéd törzstisztjei az eljárt törzstiszti választmány tagjaival együtt a törzstiszti gyülésben, az erre meghatározott honvéd állomáson résztvenni tartoznak.

c) tábornokok számára.

Ha pedig a becsületügyi eljárás folyamán tábornok avagy hasonló rendfokozatban álló egyén fölött kell határozni, akkor a honvéd főparancsnokság a Budapesten állomásozó, a honvédséghez

és csendőrséghez beosztott tényleges állományu tábornokokon és az eljárt választmány tagjain kivül, az egy vagy több kerületben állomásozó, a honvédségnél beosztott tényleges állományu tábornokokat, általa kijelölt helyre egybehivja s a megtartandó gyülésben a rendfokozatban és rangban legmagasabb tábornok elnököl.

d) tényleges állománya csendőr-törzstisztek; törzstiszti (tábornoki) rendfokozatban álló hadbirák vagy honvéd orvosok számára.

Ha tényleges állományu csendőr törzstiszt vagy törzstiszti (tábornoki) rendfokozatban álló hadbiró vagy honvéd orvos fölött kell határozni, akkor a törzstiszti (tábornoki) gyülésben az annak helyén vagy közelében levő azon tényleges hasonlóállásuak is résztvesznek, kik vádlott állománycsoportjához tartoznak.

Ugy a törzstiszti, mint a tábornoki gyülésen az elnökön kivül legalább 12 tagnak kell jelen lenni, hogy határozatképes legyen.

e) különböző állománycsoportbeli tisztek számára.

Azokban az esetekben, amikor különböző állománycsoportbeli tisztek egy és ugyanazon ügyben vannak érdekelve, a közös tiszti gyülésen mindazok a tisztek résztvesznek, akik erre hivatva lennének, ha az egyes vádlottak ügye külön-külön kerülne becsületügyi elbirálás alá; a szavazásban (19. §. *d*) azonban csak a tiszti gyülésnek az illető vádlottra nézve illetékes tagjai vesznek részt. A tiszti gyülés jegyzőkönyvében ily esetekben kifejezésre juttatandó, hogy a szavazás e bekezdés rendelkezésének szem előtt tartásával történt.

18. §.

A védő.

Védő csak oly tényleges állományu tiszt lehet, a ki a vádlottal legalább is egyenlő rendfokozatban áll.

A védő nem lehet egyszersmind tagja a becsületügyi választmánynak (becsületügyi tanácsnak) és a védelem elvállalását előljáró parancsnokságának bejelenteni tartozik.

A 6. §. *b*) pontjának rendelkezése a védőre nem alkalmazható.

A védőt a becsületügyi eljárás során megillető jogok a 6., 19., 21., 24., 25., 29., 36. és 38. §§-ban vannak meghatározva.

19. §.

A tiszti gyülésben követendő eljárás.

a) vádlott (védő) megidézése és az iratokba való betekintés joga.

A napot, órát és azon helyet, mikorra és hová a tiszti gyülés egybehivatik, a becsületügyi választmány elnöke idejekorán (legalább nyolcz nappal előbb) oly felhivással adja vádlottnak tudtul, hogy abban vagy személyesen, esetleg védő (18. §.) kiséretében jelenjen meg vagy maga helyett védőt küldjön vagy pedig irásbeli nyilatkozatát nyujtsa be.

Ha a vádlott az idézés kézhezvétele daczára sem a tiszti gyülésben nem jelent meg, sem védőt nem küldött, sem pedig irásbeli nyilatkozatot nem terjesztett elő: akkor a tiszti gyülés erre való tekintet nélkül megtartandó.

De ha a tiszti gyülésre szóló idézés vádlottnak bármely okból nem kézbesithető; akkor a

becsületügyi eljárás a továbbiakig abbanhagyandó (41. §*a*). A becsületügyi választmány a vádlott terhére rótt cselekmény vagy mulasztás lényegét mindamellett is megállapitani tartozik.

A vádlottnak és védőjének — kivánatukra — megengedendő, hogy a tiszti gyülés megtartása előtt az ügyiratokba a becsületügyi választmány két tagjának jelenlétében betekinthessenek.

b) tárgyalás. A tiszti gyülésben az elnök felolvastatja a becsületügyi választmány jelentését.

Ha a vádlott (védő) a gyülésben megjelent, e felolvasásnak az ő jelenlétében kell történnie és ugy az ő, mint védőjének nyilatkozata meghallgatandó. Ha beidéztetésének nem felelt meg, de irásbeli nyilatkozatot nyujtott be: ez egész terjedelemben felolvasandó.

A tiszti gyülés valamely tagja által kért értesitések és felvilágositások vagy az elnök által, vagy a becsületügyi választmánynak általa kijelölendő egy tagja, illetőleg a megjelent vádlott (védő) által megadandók, mely utóbbitól a netáni helyreigazitások végett kért szót megtagadni vagy elvonni nem szabad.

Ezután a vádlott (védő) távollétében a tanácskozás — figyelemmel az 1. §-ra — az elnök által azon irányban vezetendő, vajjon vádlott az ellene emelt vád tekintetében kellőképen igazoltnak tekinthető és igya becsületügyi vizsgálat mellőzendő-e vagy pedig elegendő igazolás hiánya folytán az megejtendő-e?

Az elnök épugy, mint a tiszti gyülés minden tagja, jogositva van saját véleményét szabadon és nyiltan kimondani; köteles azonban minden tagnak ebbeli jogát szintén megóvni. Egyebekben szigoruan őrködjék a felett, miszerint a tárgyalás folyamán higgadtság és mérséklet uralkodjék és hogy mindenki szem előtt tartsa azt, miként a tiszti gyülés alkalmával nem vádlottnak elitéltetéséről, hanem csupán azon kérdésről van szó, vajjon a becsületügyi vizsgálat megejtessék-e vagy sem?

c) határozathozatal.

Ha a tiszti gyülés $^1/_3$ vagy még több szavazattal kimondja, hogy a becsületügyi vizsgálat megejtendő, akkor az elhatározottnak, ellenkező esetben pedig élejtettnek tekintendő.

d) a szavazás módja.

A szavazáshoz «a becsületügyi vizsgálat megejtendő» és «a becsületügyi vizsgálat nem ejtendő meg» szövegü szavazójegyek tartandók készen. A szavazás titkosan és akkép történik, hogy a tiszti gyülés minden egyes tagja a szavazójegy szövegének azon részét, mely az ő véleményének nem felel meg, — keresztülhuzza.

A tiszti gyülés elnöke nem szavaz. Ő az egyes rendfokozatok rangban legidősebb tagjaival együtt a tiszti gyülésnek a szavazás által eredményezett határozatát megállapitja s a szavazatok számarányát és a szavazás eredményét kihirdeti.

A szavazójegyek azonnal megsemmisitendők.

1. melléklet.

A tiszti gyülés eljárásáról az 1. mellékletben foglalt mintára jegyzőkönyv veendő fel, mely

az elnök és minden rendfokozatból a rangban legidősebb tiszt által aláirandó.

Midőn a tiszti gyülés több ugyanazon ügyben együttesen részes tiszt (tisztjelölt) felett határoz: csak egy jegyzőkönyv veendő fel, de a szavazás minden egyes részesre vonatkozólag külön szavazójegyekkel történjék.

Ha valamely törzstiszti vagy tábornoki gyülés a becsületügyi vizsgálat megejtését határozta el, akkor egyuttal a 11. és 12. §§-ban emlitett választásokat is megejti.

Az elnök a tiszti gyülés tagjait a titoktartás kötelezettségére (7. §. *d*) figyelmezteti és a tárgyalást befejezettnek nyilvánitja.

e) a hozott határozat körüli intézkedés.

Ha a tiszti gyülés elnöke a becsületügyi előleges tárgyalást önmaga rendelte el, akkor az ügyiratokat saját hatáskörében leendő további intézkedés czéljából magához veszi; más esetben pedig azon parancsnokhoz juttatja át, ki a becsületügyi előleges tárgyalást elrendelte.

20. §.

További eljárás a tiszti gyülés határozata alapján.

Ha a tiszti gyülés határozata szerint a becsületügyi vizsgálat abbanhagyandó, akkor az ügy befejezettnek tekintetik s a határozat vádlottal és a tisztikarral, melyhez vádlott tartozik, közlendő. Ha fegyelmi fenyités kiszabása mutatkozik szükségesnek, ez iránt most már intéz-

kedés teendő. A tiszti gyülés határozatáról és az illető parancsnok ezután tett intézkedéséről, az ügyiratok csatolása mellett, a honvéd főparancsnoksághoz (csendőrségi felügyelőhöz) jelentés teendő.

Ha azonban a tiszti gyülés a becsületügyi vizsgálat megejtését határozta el, akkor ennek foganatositásával a becsületügyi választmány a parancsnok által (13. §.) irásbelileg megbizandó, a vádlott, ha ténylegesen szolgál és ha azt a szolgálat érdeke megköveteli, a szolgálattól felfüggesztendő s a körülményekhez képest utasitandó, hogy szolgálati állomáshelyén megmaradjon avagy tartózkodási helyét a becsületügyi választmány székhelyére tegye át. Ez utóbbi rendelkezés a várakozási illetékkel szabadságolt tisztekre nem nyer alkalmazást.

A tett intézkedésekről a parancsnok (13. §.) a honvédelmi ministerhez — a becsületügyi eljárás okának rövid megjelölése mellett — szolgálati uton jelentést tesz és a tiszti gyülés határozatáról, valamint az annak alapján tett intézkedésekről vádlottat és a tisztikart, melyhez vádlott tartozik, értesiti.

Ha a vádlott nem tartozik valamely csapattest állományába, akkor a közzététel mérvét a parancsnok (13. §.) határozza meg.

A becsületügyi vizsgálat.

21. §.

a) Vádlottnak a becsületügyi választmány elé idézése.

A vizsgálati eljárás azzal veszi kezdetét, hogy a becsületügyi választmány elnöke vádlottnak irásbelileg tudtul adja, miszerint a vizsgálat ellene megindittatott s őt egyidejüleg kihallgatás czéljából egy meghatározott napra idejekorán (legalább 3 nappal előbb) és pedig oly hozzáadással idézi a becsületügyi választmány elé, hogy meg nem jelenése a vizsgálat keresztülvitelét és a becsületügyi tanács határozathozatalát gátolni nem fogja, irásbeli védekezés pedig megengedve nincsen (41. §. b.).

Ha ez az idézés vádlottaknak bármely oknál fogva nem kézbesithető: a 16. §. *a*) pontja szerint kell eljárni.

b) Vádlott kihallgatása.

A vádlott személyesen és szóbelileg tartozik magát igazolni; kihallgatásáról, melynek az ellene fennforgó vád minden egyes körülményeire ki kell terjednie, a 2. mellékletben foglalt minta szerint jegyzőkönyv veendő fel.

2. melléklet.

A vádlott és védője (18. §.) a vizsgálat során tanukihallgatásokat és megállapitásokat hozhatnak javaslatba és — a mennyire a becsületügyi eljárás czéljaival összeegyeztethető — a becsületügyi választmány megitéléséhez képest, ennek két tagja jelenlétében az ügyiratokba vagy egyes ügydarabokba betekintést nyerhetnek.

A becsületügyi választmány kötelessége a vád alapjául szolgáló tényeket gondosan megállapitani és a tényállást, a mennyiben az már az előleges tárgyalás során eléggé kimeritően fel nem derittetett, a részeseknek és a tanuknak a 3. melléklet mintája szerinti jegyzőkönyvi kihallgatása által, vagy más módon lehetőleg tisztába hozni. c) A vizsgálat további menete. 3. melléklet.

Annak megitélése, vajjon a vallomások közt mutatkozó lényeges ellentmondások eloszlatása czéljából szükséges és helyén való-e, hogy a tanuk egymással vagy a vádlottal szembesittessenek — a becsületügyi választmányra bizatik. Irásbeli megállapitások az előljáró parancsnokság utján eszközlendők.

A vizsgálat folyamán szükséges intézkedéseket a becsületügyi választmány tagjai egyetértőleg teszik meg. Véleményeltéréseknél az elnök határoz, ki a vizsgálat menetét vezetni s annak késedelem nélküli keresztülviteléről gondoskodni is hivatva van.

Ugy a vádlott, mint a tanuk kihallgatásánál az elnökön kivül a becsületügyi választmány legalább még két tagja legyen jelen.

Minden katonai egyén a választmánynak a kivánt felvilágositást megadni és e czélból idézés folytán személyesen megjelenni vagy felhivásra irásbelileg nyilatkozni tartozik. A tisztek és tisztjelöltek, mint tanuk, vallomásuk vagy irásbeli nyilatkozatuk igaz voltát akkép erősitik meg,

hogy annak végén kifejezetten becsületükre és kötelességükre hivatkoznak.

Ha valamely katonai egyén a tartózkodási hely távolsága miatt nem hallgatható ki az illetékes választmány által, akkor ez — ha tényleges állományu egyénről van szó — az illetőnek előljáró parancsnokságához, ha pedig a kihallgatandó a nem tényleges állományhoz tartozik, a lakhelye szerint illetékes kiegészitő parancsnoksághoz fordul az iránt, hogy a kihallgatást más becsületügyi választmány ejtse meg.

Polgári egyének a választmány előtti vallomástételre megfelelő módon felkérendők. Csak az esetben, ha az ilyen tanuk a megkeresésnek eleget nem tesznek, kell az ő megidéztetésük s — hacsak különös okok az ellen nem szólnak — egyuttal jegyzőkönyvi kihallgatásuk végett is illetékes közigazgatási hatóságuk közbenjárását igénybe venni. A becsületügyi választmány előtt megjelenő polgári tanuk, kihallgatásuk előtt, komolyan figyelmeztetendők az igaz vallomástételre és a hatóság előtti hamis vallomástétel büntetőjogi következményeire. Az államszolgálatában vagy más közszolgálatban álló hivatalnokok tanuságtétel czéljából előljáró hatóságuk utján hivandók meg, vagy pedig kihallgatásuk iránt ez utóbbi keresendő meg; ha azonban az ügy az illető hivatalnok szolgálati hatáskörét érinti, akkor a kivánt felvilágositás a felette álló hatóságtól szerzendő be.

Külföldön a megállapitások és tanukihallgatások diplomácziai uton ejtendők meg; miért is e czélból a becsületügyi választmánynak — a körülményekhez képest a tanu részére szóló kérdőpontok csatolása mellett — a honvédelmi miniszterhez kell fordulnia.

Miután a szükséges tanukihallgatások és egyéb megállapitások megejtettek, vádlott ujból kihallgatandó, mely alkalommal a vizsgálat eredménye egész terjedelmében tudtára adandó, hogy az ellene emelt vádak mibenlétéről teljesen tiszta képet nyerhessen és nyomban a kihallgatásnál vagy a végtárgyalásnál kellőképen védekezhessék. Neki és védőjének az elnök most már kivánatukra megengedni köteles, hogy a becsületügyi választmány két tagjának jelenlétében az összes vizsgálati iratokba betekinthessenek.

22. §.

A becsületügyi vizsgálat befejezése.

Ha a becsületügyi választmány elnöke a vizsgálatot kimeritően teljesittetnek s eléggé érettnek találja arra, hogy a becsületügyi tanács határozhasson, a választmány többi három tagját a vizsgálat tárgya körüli tanácskozás czéljából egybehivja s azután a 4. mellékletben foglalt minta szerint irásbeli előadást készittett. 4. melléklet.

Ez az előadás a választmány valamennyi tagja által aláirandó és a becsületügyi iratokhoz csatolandó.

Ha ugyanazon becsületügyi vizsgálat két vagy több vádlott ellen folyt le: ezekről csak egy együttes előadás szerkesztendő.

A főtisztekre és tisztjelöltekre nézve illetékes becsületügyi választmány elnöke ezután az összes iratokat az előljáró parancsnokság utján haladéktalanul a becsületügyi tanács összeállítására illetékes parancsnoksághoz juttatja. A törzstisztek és tábornokok számára alakult becsületügyi választmány elnöke pedig az ügyiratokat közvetlenül a honvéd főparancsnoksághoz terjeszti elő.

23. §.

A becsületügyi tanács egybehivása.

A honvéd kerületi- (hadosztály-), illetőleg főparancsnokság kijelöli ezután a becsületügyi tanács elnökét, kinek a becsületügyi vizsgálati iratokat átszolgáltatja s egyszersmind a becsületügyi tanács nemére való tekintettel (8. §.) a 10., 11. és 12. §§. értelmében intézkedik.

Végtárgyalás és intézkedés a becsületügyi tanács határozata tárgyában.

24. §.

a) A végtárgyalás elrendelése.

A becsületügyi tanács elnöke az iratokból a vizsgálat tárgyával alaposan megismerkedni tartozik.

Ha a vizsgálatot hiányosnak találja, akkor az ügyiratokat a vizsgálatnak az általa kijelö-

lendő irányban való gyors kiegészitése czéljából közvetlenül a becsületügyi választmány elnökéhez küldi. A megtörtént kiegészités eredményéről a vádlott a becsületügyi választmány elnöke által értesitendő és ugy neki, mint védőjének kivánatukra az ügyiratokba való betekintés megengedendő.

b) Vádlottnak (vedőjenek) megidézése a végtárgyaláshoz.

Az elnök, ha a vizsgálatot, valamint a netán megtörtént pótlásokat kimeritően teljesitettnek találja, akkor meghatározza a becsületügyi tanács által megtartandó végtárgyalás helyét, napját és óráját; erről a választmányt ennek elnöke utján, a becsületügyi tanács többi tagjait pedig előljáró parancsnokságuk (hatóságuk) utján értesiti s végül vádlottat a becsületügyi választmány elnöke által felhivhatja arra, miszerint a végtárgyaláson annál is inkább személyesen jelenjen meg vagy maga helyett alkalmas védőt (18. §.) küldjön, mert különben a végtárgyalás és határozathozatal csakis a vizsgálati iratok alapján történik meg. Ebbe a felhivásba felveendő még az is, hogy vádlottnak meg van engedve védője kiséretében megjelenni s hogy netáni védirata mindenesetre elfogadtatni és a becsületügyi tanács előtt felolvastatni fog. Az idézéshez ezenkivül a becsületügyi választmány által a 4. melléklet mintájára szerkesztett előadásnak másolata is csatolandó. A becsületügyi tanács tagjainak szóló értesitésében vádlott neve, rendfokozata és csapatteste (intézete, hatósága) is feltüntetendő.

A vádlottnak szóló idézés kézbesitésének napja és a végtárgyalás napja között feltétlenül legalább 8 napi időköznek kell lennie. A kézbesités átvételi elismervény (postai térti vevény) ellenében történik, mely haladéktalanul a becsületügyi tanács elnökéhez küldendő.

c) A végtárgyalás elnapolása.

A szabályszerüleg és kellő időre elrendelt végtárgyalás igen fontos okok nélkül el ne napoltassék. Erre nézve a becsületügyi tanács elnöke határoz és határozata ellen kifogás nem emelhető.

25. §.

A végtárgyalás menete.

Az elnök a végtárgyalást a becsületügyi tanács összes tagjaihoz intézendő oly felhivással nyitja meg, hogy a fenforgó ügyben a vizsgálat folyamán megállapitott tényállás alapján becsület és kötelesség szerint tanácskozzanak és itéljenek.

E felhivásnak — ha a vádlott és védője a tárgyalásnál megjelent — ezek jelenlétében kell történnie.

Az, hogy vádlott kellő időben történt megidéztetése daczára a végtárgyalásnál nem jelent meg, sem védőt nem küldött, sem pedig védőiratot nem nyujtott be vagy hogy a végtárgyalásra szóló idézés neki saját hibájából nem volt kézbesithető — a végtárgyalásnak az ő távollétében való megtartását nem akadályozza. (21. §.)

Ha a végtárgyalásnál a becsületügyi választmány vagy tanács valamelyik tagja helyébe pót-

tag lép be, ez az 5. mellékletben foglalt minta szerint szerkesztendő végtárgyalási jegyzőkönyvben az ok megjelölése mellett feltüntetendő. 5. melléklet

Az elnök felolvastatja mindazokat az ügydarabokat, a melyek a tényállás teljes tisztázása céljából fontossággal birnak, valamint azokat is, melyeknek közlését vádlott vagy védője kivánja.

A becsületügyi tanács minden tagja jogositva van arra, hogy az elnöktől a fenforgó ügyre vonatkozólag felvilágositásokat kérhessen.

Ezután felolvasandó a becsületügyi választmány előadása. (22. §.) Erre a vádlott és védője mindazt fölhozhatják, mit igazolásul és védelmül fölhozni szükségesnek látnak. Ha azonban ennél a védelem határait tullépnék, illedelmet sértő magaviseletet tanusitanának, egyes személyekről vagy a tiszti állásnak megfelelő nézetek felől sértőleg nyilatkoznának: az elnök köteles őket meginteni s ha ez eredménytelen, tőlük a szót megvonni.

A vádlott és védője, végbeszédeik befejezése, illetőleg a védirat felolvasása után, mind a ketten aláirják a végtárgyalási jegyzőkönyvet és a tárgyalási helyiségből távoznak.

Az ekkor kezdődő tanácskozás alkalmával az elnök a nézetek kicserélése s azok indokolása céljából, valamint azon szempontok megállapítása végett, melyekből a fenforgó eset megitélendő, a becsületügyi tanács minden tagjának megengedni tartozik, hogy nézetét leplezetlenül

kifejthesse és indokolhassa. Ennek a szórajelentkezés sorrendjében kell történnie.

A szót csak az elnökhöz szabad intézni, ki jogositva van a becsületügyi tanács tagjait, ha beszédeikben a tárgytól szükség nélkül eltérnek vagy ismétlésekbe bocsátkoznak, a tárgynál való megmaradásra felhivni, illetlen nyilatkozatoknak gátat vetni és azoktól, kik megelőző intés daczára a tárgyalási rendet sértő magatartást követnek, a szót megvonni.

A tanácskozás befejeztével az elnök minden lényegtelen dolog elhagyásával tömör vázlatát adja az esetnek, rámutatván egyuttal azokra a fontosabb mozzanatokra, melyeknek elbirálásától a becsületügyi tanács határozata függ.

Ezután történik a szavazás.

A fölött, hogy valamely tény bebizonyitottnak tekintendő-e, a becsületügyi tanács tagjainak a vádlott mellett és ellen felhozott bizonyitékok lelkiismeretes mérlegeléséből nyert szabad meggyőződésük szerint kell határozniok.

26. §.

Szavazás a becsületügyi tanácsban előzetes kérdések felett.

A becsületügyi tanács valamely tagjának a tanácskozásból és a határozathozatalból való kirekesztésére, az ügynek az illetékes büntető bírósághoz leendő áttételére vagy a vizsgálat kiegészitésére czélzó indit ványok fölött a becsületügyi tanács összes tagjai a főkérdés eldöntése előtt szóbelileg szavaznak és pedig a rendfokozat és

rang sorrendje szerint, a rendfokozatban és rangban legalsóbbtól kezdve felfelé. A határozat szótöbbséggel hozatik.

Ha a szavazatok egyenlően oszlanak meg, az elnök szavazata dönt.

Azok, kik az ügynek az illetékes büntető bírósághoz leendő áttételére avagy a vizsgálat kiegészitésére szavaztak, ha ezen inditványukkal kisebbségben maradnak, a főkérdésre nézve mindazonáltal szavazni tartoznak.

27. §.

A becsületügyi tanács szavazata a főkérdésben.

A főkérdés körüli szavazás titkosan és pedig akként történik, hogy a becsületügyi tanács minden tagja szavazatát a többi tagokkal egyidejüleg, az elnök által készen tartott külön-külön szavazati jegyre irja.

A becsületügyi tanács minden tagja a 28. §. rendelkezéseinek megfelelő szavazatot köteles leadni.

A szavazatnak nemcsak azon kijelentést, hogy vádlott az állás-becsületet veszélyeztette vagy megsértette, vagy hogy e vád alól felmentendő, hanem a vád tárgyát képező cselekmény vagy mulasztás rövid megjelölését is tartalmaznia kell.

Az elnök, ki szintén szavaz, a szavazati jegyeket fölolvassa s a becsületügyi tanács többi tagjaival egyetértőleg megállapitja a becsületügyi tanácsnak a szavazás eredményeként mutatkozó határozatát és ennek indokolását.

A becsületügyi tanácsnak az állás-becsület megsértését vagy veszélyeztetését kimondó határozatához legalább hat szavazat kivántatik meg. Ha a szavazatok többféle vélemény közt megoszlanak, akkor a tiz szavazat a legszigorubbtól a legenyhébbig sorba rendeztetik és a hatodik szavazat képezi a szavazás eredményét.

A szavazójegyek azonnal megsemmisitendők. A jegyzőkönyv ugy az elnök, mint a becsületügyi tanács többi tagjai által aláirandó.

Ha a becsületügyi vizsgálat egyszerre két vagy több közösen érdekelt vádlott ellen folyt le: csak egy végtárgyalási jegyzőkönyv veendő ugyan fel, de a szavazás minden vádlottra vonatkozólag külön szavazójegyekkel történjék.

Az elnök a becsületügyi tanács tagjait a titoktartás kötelezettségére (7. §. *d*) figyelmezteti és a tárgyalást befejezettnek nyilvánitja.

28. §.

A becsületügyi tanács határozatának szövegezése.

A becsületügyi tanács minden esetben a következő határozatok egyikét hozza:

a) «N. N. azon vád alól, miszerint a tiszti állás becsületét az által, hogy . . . *(itt következik a vádlott terhére rótt cselekmény, vagy mulasztás rövid leirása)* megsértette vagy veszélyeztette, felmentetik»,

ha a becsületügyi tanács meg van győződve arról, hogy a tiszti állás becsületének vádlott ter-

hére rótt megsértése vagy veszélyeztetése nem forog fenn;

b) «N. N. a tiszti állás becsületét az által veszélyeztette, hogy . . .» (*itt következik a bebizonyult cselekmény vagy mulasztás rövid leirása*),

ha a becsületügyi tanács meggyőződése az, hogy vádlott a tiszti állás becsülete ellen magaviselete által vétett ugyan, de nem oly módon, hogy az által a rendfokozatában való meghagyásra érdemetlenné vált volna;

c) «N. N. a tiszti állás becsületét az által sértette meg, hogy . . .» (*itt következik a bebizonyult cselekmény vagy mulasztás rövid leirása*),

ha a becsületügyi tanács arról győződött meg, hogy vádlott rendfokozatában meg nem hagyható.

Egy és ugyanazon vádlottat illetőleg az állásbecsület «megsértésére» szóló határozat mellett még egy, annak «veszélyeztetését» kimondó, vagy pedig az állás-becsület megsértésére avagy veszélyeztetésére szóló határozat mellett még egy felmentő határozatot is hozni nem lehet.

A határozat szövegezésénél más személyek vagy családok nevének felemlítése lehetőleg kerülendő.

A határozat a 6. mellékletben foglalt minta szerint szerkesztendő s ugy az elnök, mint a becsületügyi tanács többi tagjai által aláirandó. 6. melléklet.

Ha a becsületügyi vizsgálat egyszerre két vagy több vádlott ellen ejtetett meg: akkor a

határozat minden vádlottra nézve külön állítandó ki.

29. §.

Az elnök intézkedése a becsületügyi tanács határozata után.

A becsületügyi tanács határozatának meghozatala után az elnök az ügyiratokat azonnal s közvetlenül a parancsnokhoz (13. §.) küldi.

Ha a becsületügyi tanács határozata az állásbecsület megsértését mondotta ki, ugy e határozatnak a becsületügyi tanács elnöke által hitelesitett másolata vádlottnak rögtön a végtárgyalás után átvételi elismervény (postai térti vevény) mellett kézbesitendő.

Ha a vádlott külföldön vagy ismeretlen helyen tartózkodik, ha a kézbesitést meghiusitja vagy az átvételt megtagadja: akkor a hozott határozat másolata a védőnek, — ha pedig vádlott a végtárgyaláshoz védőt nem küldött volna, — a parancsnok (13. §.) által hivatalból kirendelendő képviselőnek kézbesitendő, a minek ugyanolyan joghatálya van, mint ha a kézbesités a vádlott kezeihez történt volna. Képviselőnek ily esetben valamely tényleges állományu honvéd (csendőr) tiszt rendelendő ki.

A vádlott (védő, képviselő) egyszersmind az őt megillető felebbezési jogra (36. §.) kifejezetten figyelmeztetendő.

Ha a határozat főtiszt vagy tisztjelölt fölött hozatott: az elnök azon parancsnokságnak, mely a becsületügyi tanács összejövetele iránt intézke-

dett (10. §.), irásbeli jelentést tesz a felől, hogy a végtárgyalás megtartatott.

30. §.

A parancsnok (13. §.) intézkedése:

Ha a becsületügyi tanács felmentő határozatot hozott: a parancsnok (13. §.) e határozatot a felmentettnek (29. §. 3. bek.) hiteles másolatban átvételi elismervény (postai feladó vevény) ellenében azonnal kézbesitteti s ha az illető a szolgálat alól fel volt mentve, szolgálattételre való bevonulása iránt intézkedik; egyszersmind a netán szükségesnek talált fegyelmi fenyitést is kiszabja s erről a honvéd főparancsnoksághoz (csendőrségi felügyelőnek) az összes becsületügyi iratok felterjesztése mellett jelentést tesz.

a) felmentő határozat esetében.

A honvéd főparancsnokság (csendőrségi felügyelő) a m. kir. honvédelmi ministert a becsületügyi tanács határozatának tartalmáról értesiti.

A határozat azon csapattest tisztikarával, melyhez a felmentett tartozik (20. §. 4. bek.), valamint a tiszti (törzstiszti, tábornoki) gyülés, ugyszintén a becsületügyi tanács tagjaival közlendő.

b) az állás becsület veszélyeztetését vagy megsértését kimondó határozat esetében.

Ha a becsületügyi tanács határozata az állásbecsület veszélyeztetését vagy megsértését mondotta ki: az ügyiratok a parancsnok (13. §.) által — és pedig az utóbbi esetben a felebbezés beadására megszabott határidő leteltével — további intézkedés végett szolgálati uton a honvéd főparancsnoksághoz (csendőrségi felügyelőhöz) ter-

jesztendők fel. Midőn az állás-becsület megsértését kimondó határozat még szolgálatköteles tisztre (tisztjelöltre) vonatkozik: a parancsnok (13. §.) nyilatkozzék arra nézve, hogy lenne-e a vádlottnak s ha igen, minő altiszti rendfokozat adományozandó.

A parancsnoknak (13. §.) és minden közbeeső parancsnokságnak jogában áll, hogy ugy a vizsgálat keresztülvitelére, mint a becsületügyi tanács határozatára és ennek indokaira vonatkozólag véleményüket kifejtsék.

31. §.

A m. kir. honvéd főparancsnokság (csendőrségi felügyelő) intézkedése a becsületügyi tanács határozatatárgyában.

A honvéd főparancsnokság (csendőrségi felügyelő) a becsületügyi eljárás eredményét tudomásul veszi, a honvédelmi ministerrel közli, az állás-becsület megsértését vagy veszélyeztetését kimondó határozat végrehajtása (33. §.), valamint a netán szükségesnek talált fegyelmi fenyités kiszabása iránt intézkedik s egyuttal elrendeli, hogy a vádlott (29. §. 3. bek.) ez intézkedésekről értesittessék, a becsületügyi tanács határozata neki hiteles másolatban átvételi elismervény (postai térti vevény) mellett kézbesittessék és a becsületügyi tanács határozata, valamint a honvéd főparancsnokság (csendőrségi felügyelő) intézkedése megfelelően kihirdettessék (30. §. a).

32. §.

A becsületügyi tanács határozata azzal a nappal lép hatályba, a melyen az a 30. §. *a)* pontja alatt és a 31. §-ban foglalt rendelkezésekhez képest vádlottnak (29. §. 3. bek.) kézbesittetett. E nap az ügyiratok közt maradó eredeti határozatra följegyzendő.

A becsületügyi tanács határozatának hatályba lépte.

33. §.

Ki a tiszti állás becsületének megsértésében vétkesnek mondatott, rendfokozatát elveszti.

Az állásbecsület megsértését vagy veszélyeztetését kimondó határozat következményei.

Tényleges állományu tiszteknél a rendfokozat elvesztésével a rendfokozatszerü illeték (várakozási illeték) elvesztése is együtt jár. Oly tisztek és tisztjelöltek, kik már nem szolgálatkötelesek, egyuttal a m. kir. honvédség (csendőrség) kötelékéből elbocsáttatnak; ellenkező esetben pedig mint altisztek vagy legkisebb zsoldosztályu honvédek (katonák) más csapattesthez osztatnak be.

A nyugállományu tisztek, kik rendfokozatukat elvesztik, nyugdijukat változatlanul továbbra is megtartják. A nyugállományu tisztek rokkantkedvezményei rendfokozatuk elvesztése következtében megszünnek ugyan, az ily egyének azonban oly nyugdijban részesitendők, a milyen őket akkor, a midőn a fentérintett kedvezményekkel elláttattak, megillette volna.

Annak, a ki a tiszti állás-becsület veszélyeztetésében találtatott vétkesnek, intés adatik, mely a minősitvényi táblázatba bevezetendő.

34. §.

Eljárás, ha uj vádak merülnek fel:

a) a vizsgálat folyama alatt.

Ha a becsületügyi vizsgálat folyama alatt vádlott ellen ujabb, ugyancsak a becsületügyi eljárás alá tartozó vádak merülnek fel, akkor a vizsgálat ezekre is kiterjesztendő, a nélkül, hogy erre vonatkozólag a tiszti gyülés ujabb határozathozatala kivántatnék.

b) a becsületügyi tanács határozathozatala után.

Ha pedig ez ujabb vádak csak a becsületügyi tanács határozathozatala után, de a becsületügyi tanács határozatának hatályba lépte (32. §.) előtt merülnének fel: ez esetben a parancsnok (13. §.) az iránt, hogy a becsületügyi vizsgálat folytattassék és a becsületügyi tanács által a fenforgó vádak összességére kiterjedő ujabb egységes határozat hozassék — intézkedik és erről a honvéd főparancsnokságnak (csendőrségi felügyelőnek) jelentést tesz.

35. §.

A becsületügyi tanács határozatának közlése más hatóságokkal.

Ha a becsületügyi eljárás oly nem tényleges állományu tiszt (tisztjelölt) ellen volt folyamatban, a ki állami vagy más közszolgálatban álló hivatalok: akkor a parancsnok (13. §.) a becsületügyi tanács határozatát hiteles másolatban megküldi a vádlott előljáró hatóságának, melynek a a becsületügyi tanács határozata alapjául szolgáló tényekről — kivánatra — bővebb értesités is adható. Az állás-becsület megsértését kimondó oly becsületügyi tanácsi határozatok, melyek kama-

rásokra, valamint rendjelek birtokosaira vonatkoznak, a főkamarási hivatallal, illetőleg az illető rendirodával közlendők. E czélból a becsületügyi tanács által hozott s a kézbesités megtörténtét igazoló záradékkal ellátott jogerős határozat hiteles másolata a honvédelmi ministerhez fölterjesztendő.

Az 1. bekezdésben emlitett eseteken kivül a becsületügyi iratok polgári hatóságokkal elvileg nem közölhetők. Csak kivételesen közölhetők az ily iratok vagy egyes ügydarabok, illetőleg a becsületügyi eljárás eredménye polgári bíróságokkal, ezek kivánatára, a honvéd főparancsnokság (csendőrségi felügyelő) engedélyének kikérése után.

Felebbezés.

36. §.

A felebbezés beadása és a felebbezésekkel követendő eljárás.

Az állás-becsület megsértését kimondó becsületügyi tanácsi határozat ellen a vádlott — és a mennyiben a határozat a védőnek vagy a képviselőnek kézbesittetett — ez utóbbiak is a kézbesités megtörténtétől számitott 14 napon belül a parancsnoknál (13. §.) irásbeli felebbezést nyujthatnak be.

A felebbezésben a vádlott felhozhatja mindazt, a mit a vizsgálatnál és a végtárgyalásnál követett eljárással, ugyszintén a becsületügyi

tanács határozatával szemben, avagy máskülönben érvényesiteni akar. A parancsnok (13. §.) a felebbezést a becsületügyi iratokkal együtt szolgálati uton a honvéd főparancsnoksághoz (csendőrségi felügyelőhöz) terjeszti fel (30. §.), mely az összes iratokat a becsületügyi felebbezési tanácshoz juttatja.

A kellő időben beadott felebbezésnek halasztó hatálya van.

Ha a fentemlitett határidőn belül felebbezés nem adatott be, e körülményt a parancsnok (13. §.) a becsületügyi tanács határozatának eredeti példányára feljegyzi.

Az elkésetten beadott felebbezés a parancsnok (13. §.) által feltétlenül és pedig irásban visszautasitandó.

Ha az állásbecsület megsértésében vétkesnek talált több oly vádlott közül, a kik ellen a becsületügyi eljárás együttesen folyt le, azok egyike vagy másika felebbezéssel élt, akkor e felebbezés a többi vádlottnak is javára szól.

A becsületügyi tanács felmentő vagy az állásbecsület veszélyeztetését kimondó határozatával szemben felebbezésnek nincs helye.

A felebbezés joga vádlottat csak béke idején illeti meg.

37. §.

Becsületügyi felebbezési tanács: a) főtisztek és tisztjelöltek részére.

A becsületügyi felebbezési tanács főtisztek és tisztjelöltek részére Budapesten állittatik fel

és egy vezérőrnagyból mint elnökből, négy törzstisztből és öt századosból áll. Póttagok: egy vezérőrnagy mint elnök-helyettes, négy törzstiszt és öt százados. Az elnöknek, továbbá a törzstiszti tagok közül kettőnek a megbizatása állandó jellegü, a többi tagoké, valamint a póttagoké pedig 2 évre terjed.

Az elnököt Ő cs. és ap. kir. Felsége nevezi ki.

Az elnök-helyettest a honvéd főparancsnokság jelöli ki, az állandóan alkalmazott két törzstiszti tagot a honvéd főparancsnokság javaslata alapján a honvédelmi minister osztja be, a többi tagot és póttagot pedig a honvéd főparancsnokság által e czélra kijelölt (honvéd és csendőr) tisztikarok saját kebelükből választják. A választott tagok felváltása akkép történik, hogy az egyik évben a törzstisztek, a másik évben pedig a századosok lépnek ki és pótoltatnak uj választás utján.

A 10. §. *c)* pontjának 4. bekezdésében és *d)* pontjának 1—3. bekezdésében foglalt rendelkezések hasonszerüen alkalmazandók.

b) törzstisztek és tábornokok részére.

A becsületügyi felebbezési tanács törzstisztek és tábornokok részére esetről-esetre Budapesten állittatik fel; az előbbi egy altábornagyból mint elnökből, négy vezérőrnagyból (tábornoki helyen beosztott ezredesből) és öt törzstisztből, — a tábornokok becsületügyi felebbezési tanácsa pedig egy gyalogsági tábornokból (lovassági tábornokból, táborszernagyból) vagy altábor-

nagyból mint elnökből és 9 tábornokból (tábornoki helyen beosztott ezredesből) áll.

Az elnököket a honvéd főparancsnokság jelöli ki, a többi tag pedig akkép választatik, hogy a tábornok-tagokat (tábornoki helyen beosztott ezredeseket) és egy póttagot az ezen becsületügyi szabályzatnak alávetett összes ténylegesen szolgáló tábornokok (tábornoki helyen beosztott ezredesek), a törzstiszti tagokat és egy póttagot pedig az ugyanennek alávetett összes ténylegesen szolgáló törzstisztek a saját kebelükből választják. A választás lehetőleg a Budapesten vagy ennek közelében állomásozó tábornokokra (törzstisztekre) essék.

A választás megejtésének módja tekintetében a 10. §. *c)* pontjának negyedik és *d)* pontjának utolsó bekezdése hasonszerüen alkalmazandó.

c) tényleges állományu hadbirák, orvosok és számvivőtisztek számára.

Ha a vádlott tényleges állományu hadbiró, honvédorvos vagy méneskari számvivőtiszt, ugy a vádlottnak rendfokozatához képest az illető tisztikarból két tábornok (ezredes-hadbiró, I. oszt. főtörzsorvos) vagy két törzstiszt vagy két magasabb rangu főtiszt lép be (10. §. *f)* tagként a becsületügyi felebbezési tanácsba, melynek két megfelelő rendfokozatu tagja ehhez képest a tanácsból kieşik.

d) különböző állománycsoportbeli tisztek számára.

Azokban az esetekben, a mikor különböző állománycsoportbeli tisztek egy és ugyanazon ügyben vannak érdekelve, a közös felebbezési tárgyalásnál a becsületügyi felebbezési tanácsnak mindazok a tagjai résztvesznek, a kik erre hivatva

lennének, ha az egyes vádlottak ügye különkülön kerülne becsületügyi elbirálás alá; a szavazásban (38. §.) azonban csak a becsületügyi felebbezési tanácsnak az illető vádlottra nézve illetékes tagjai vesznek részt.

38. §.

Felebbezési tárgyalás.

A főtisztek és tisztjelöltek számára alakult becsületügyi felebbezési tanács elé kerülő minden egyes becsületügyben az elnök a becsületügyi felebbezési tanács tagjai közül egyet előadóul, egy századosi rendfokozatban levő tagot pedig jegyzőkönyvvezetőül jelöl ki.

A törzstisztek és a tábornokok számára alakuló becsületügyi felebbezési tanács előzetes tanácskozásban szótöbbséggel választja meg az előadót és a jegyzőkönyvvezetőt. A szavazatok egyenlő megoszlása esetén az elnök szavazata dönt.

A felebbezési tárgyalás határidejéről a vádlott (36. §. 1. bek.) legalább 14 nappal előbb oly hozzáadással értesitendő, hogy szabadságában áll a felebbezési tárgyalásnál vagy személyesen — esetleg védő (18. §.) kiséretében — megjelenni vagy oda védőt küldeni.

A felebbezési tárgyalásnál az előadó felolvassa a legfontosabb ügyiratokat, a becsületügyi választmány előadását, a vádlott védekezését, a végtárgyalási jegyzőkönyvet, a becsületügyi tanács határozatát, a benyujtott felebbezést

és a közbeeső parancsnokságok netáni észrevételeit. Ha a vádlott (védő) megjelent, e felolvasás az ő jelenlétében történjék, minek végeztével ugy az ő, mint védőjének nyilatkozata meghallgatandó.

A vádlott (védő) távozása után az előadó előterjeszti és megokolja inditványát, mire a tanácskozás és szavazás következik.

Ha a becsületügyi felebbezési tanács tagjainak legalább felerésze ugy találja, hogy a megállapitások biányosak és bogy a tényállás tüzetes felderitése érdekében azok kiegészitése szükséges: ugy erről a bonvéd főparancsnokságnak jelentés teendő (illetőleg a csendőrségi felügyelő értesitendő). Ez az illetékes becsületügyi választmány megfelelő utasitása iránt intézkedik. A pótmegállapitások eredményéről vádlotta becsületügyi választmány elnöke által értesitendő és neki, valamint a védőnek megengedendő, hogy az iratokba betekinthessenek.

Ha a becsületügyi vizsgálat megejtésénél vagy a végtárgyalásnál oly alaki bibák történtek volna, melyek a becsületügyi eljárás lényeges alapelveibe ütköznek: akkor a becsületügyi felebbezési tanács a becsületügyi tanács határozatát semmisnek nyilvánitja és erről a honvéd főparancsnokságnak jelentést tesz (a csendőrségi felügyelőt értesiti), a mely (illetőleg a ki) a becsületügyi felebbezési tanács batározatához képest a becsületügyi vizsgálatnakugyanazonvagy(abonvéd

főparancsnokság által kijelölendő) más becsületügyi választmány, illetőleg becsületügyi tanács által leendő ujabb keresztülvitele iránt fog intézkedni.

Ha a becsületügyi vizsgálat további pótlásokra nem szorul és lényeges alaki bibák sem fordultak elő: a becsületügyi felebbezési tanács

a) a becsületügyi tanács határozatát, e határozat indokainak (a vádbeli cselekmény vagy mulasztás rövid megjelölésének) megváltoztatása mellett vagy e nélkül belybenhagyja, vagy

b) az állás-becsület veszélyeztetését kimondó határozatot, vagy

c) felmentő határozatot hoz.

A becsületügyi felebbezési tanács határozata a következőképen szövegezendő:

az *a)* alatti esetben:

«A ..... számára alakult becsületügyi felebbezési tanács a ..... becsületügyi tanácsának 19... év ..... hó ...-n hozott határozatát, mely szerint N. N. a tiszti állás becsületét az által sértette meg, hogy ..... —, belybenhagyja»; vagy

«A ..... számára alakult becsületügyi felebbezési tanács a ..... becsületügyi tanácsának 19... év ..... hó ...-n hozott határozatát, mely szerint N. N. a tiszti állás becsületét megsértette, belybenhagyja és a határozat indokolását oda módositja, hogy nevezett .....» (a bebizonyult cselekmény vagy mulasztás rövid megjelölése);

b) alatti esetben:

«A ..... számára alakult becsületügyi felebbezési tanács a ..... becsületügyi tanácsának 19.... év ..... hó ...-n hozott határozatát, mely szerint N. N. a tiszti állás becsületét megsértette, semmisnek nyilvánitja és a következőkép határoz: N. N. a tiszti állás becsületét az által veszélyeztette, hogy .....» (a bebizonyult cselekmény vagy mulasztás rövid megjelölése);

a *c)* alatti esetben:

«A ..... számára alakult becsületügyi felebbezési tanács a ..... becsületügyi tanácsának 19.... év ..... hó ...-n kelt határozatát, mely szerint N. N. a tiszti állás becsületét megsértette, semmisnek nyilvánitja és nevezettet ama vád alól, hogy a tiszti állás becsületét a terhére rótt cselekmény vagy mulasztás által megsértette vagy veszélyeztette volna, felmenti.»

A hozott határozat a becsületügyi felebbezési tanács elnöke és többi tagjai által aláirandó.

A tanácskozás módjára, az előzetes kérdések és a főkérdés feletti szavazásra és a tárgyalási jegyzőkönyv vezetésére vonatkozólag a 25., 26. és 27. §§. rendelkezései nyernek hasonszerü alkalmazást.

39. §.

A honvéd főparancsnokság (csendőrségi felügyelő) intézkedése a becsületügyi felebbezési tanács határozata után.

A becsületügyi felebbezési tanács határozata az összes tárgyalási iratokkal az elnök által közvetlenül a honvéd főparancsnoksághoz (csendőrségi felügyelőhöz) küldendő, mely e határozat végrehajtása iránt a 31. §. értelmében intézkedik.

Vádlott felebbezése és a becsületügyi felebbezési tanács határozata a becsületügyi iratokhoz csatolandók. A becsületügyi felebbezési tanács többi ügyiratai a honvéd főparancsnokságnál (csendőrségi felügyelőségnél) maradnak.

A becsületügyi felebbezési tanács határozatának hatálybaléptét illetőleg a 32. §. rendelkezése nyer hasonszerü alkalmazást.

A becsületügyi eljárás ujrafelvétele.

40. §.

Eljárás az ujrafelvétel iránti kérelmek eseteiben.

Valamely befejezett becsületügyi eljárásnak vádlott előnyere való ujrafelvétele, vádlottnak vagy törvényes képviselőjének kivánatára akkor rendelendő el, ha újabban felmerült körülmények alapján föltételezhető, hogy vádlottal igazságtalanság történt.

Vádlott hátrányára a becsületügyi eljárás ujrafelvételének csak akkor van helye, ha a vád oly cselekményre vonatkozik, melylyel a tiszti (tisztjelölti) rendfokozat továbbra való megtartása össze nem egyeztethető s olyan uj bizonyitékok

merültek fel, a melyek magukban véve vagy a már megállapitott körülményekkel kapcsolatban alkalmasaknak látszanak a vád bebizonyitására.

Valamely befejezett becsületügyi eljárás ujrafelvételét a honvéd főparancsnokságnál (csendőrségi felügyelőnél) kell kérelmezni. A kérvényben mindazok a körülmények és bizonyitékok, melyeken az ujrafelvétel iránti kérelem alapszik, kifejezetten és határozottan felsorolandók.

Ha a kérvény e követelménynek megfelel, a honvéd főparancsnokság (csendőrségi felügyelő) arra vonatkozólag beszerzi az illető becsületügyi vizsgálatnál eljárt becsületügyi választmánynak (9. §. 5. bek.) aziránti véleményét, vajjon az ujrafelvételhez megkivántató feltételek fenforognak-e vagy sem. A becsületügyi eljárás ujrafelvétele feletti elhatározás a honvéd főparancsnokságnak (csendőrségi felügyelőnek) marad fentartva.

Ha az ujrafelvétel iránti kérelemnek hely adatik, akkor az iránt teendő intézkedés, hogy a már eljárt vagy valamely más becsületügyi választmány, illetőleg becsületügyi tanács a becsületügyi vizsgálatot kiegészitse, illetőleg ujból megejtse és uj határozatot hozzon.

A becsületügyi tanács határozatában kifejezésre juttatandó, vajjon az előbbi határozat, mint igazolt, helybenhagyatik-e (7. melléklet); ellenesetben az első határozat hatályon kivül helyezése mellett a 8. mellékletben foglalt minta szerinti uj határozat hozandó.

7. melléklet.

8. melléklet.

A határozat meghozatala után a parancsnokhoz (13. §.) küldött iigyiratok (29. §.) ez utóbbi által — a netáni felebbezési határidő leteltével — szolgálati uton a honvéd főparancsnoksághoz (csendőrségi felügyelőhöz) terjesztendők fel további intézkedés végett.

Az ujonnan hozott s a tiszti állás-becsület megsértését kimondó határozat ellen a vádlott felebbezéssel élhet. (36. §.)

Eljárás kivételes esetekben.

41. §.

a) Vádlott távolléte.

Azon alapelv alól, mely szerint a becsületügyi eljárás egyelőre abbanhagyandó, ha vádlottnak a becsületügyi előleges tárgyalás elrendeléséről szóló értesités vagy a tiszti gyülésre, avagy a becsületügyi vizsgálat során tartandó első kihallgatásra szóló idézés bármely oknál fogva nem kézbesithető [16. §. *a*), 19. §. *a*) és 21. §. *a*)] — kivételnek akkor van helye, ha a megejtett nyomozás eredménye szerint oly bebizonyitott vádak forognak fenn, melyek a közös állás-becsülettel kétségtelenül összeférhetetlenek, minélfogva vádlott rendfokozatában meg nem hagyható. Ily esetben a becsületügyi eljárás vádlott távollétében is megejthető.

A becsületügyi választmány arra vonatkozó inditványa felett, hogy a tárgyalás vádlott távollétében ejtessék meg, a parancsnokot (13. §.) illeti

az elhatározás, a ki ez inditvány jóváhagyása esetén egyuttal egy tényleges állományu m. kir. honvéd (csendőr) tisztet jelöl ki a távollevő vádlott képviselője gyanánt.

E képviselőnek kötelessége a becsületügyi eljárás során a távollevő vádlott érdekeit óvni, mindazt, a mi vádlott igazolására szolgál, a becsületügyi választmány (tiszti gyülés) előtt felhozni és a végtárgyalásnál védőkép (18. §.) szerepelni. Mindazon jogok, melyeket az eljárás folyamán a vádlott és a védő gyakorolhat, őt is megilletik.

b) Irásbeli védekezés.

Azon alapelv alól, mely szerint a vádlott a becsületügyi előleges tárgyalás és vizsgálat során szóbelileg tartozik védekezni [16. §. *a*) és 21. §. *b*)], kivételnek akkor van helye, ha valamely nem tényleges állományu tiszt (tisztjelölt), tekintettel lakhelyének a becsületügyi választmány székhelyétől való nagy távolságára (külföld), saját törődöttségére, vagy más fontos okokra, az irásbeli védekezhetés megengedhetését kéri és a becsületügyi választmány azt megengedhetőnek tartja; az eljárás folyama alatt azonban a körülményekhez képest bármikor megkövetelhető, hogy az illető tiszt (tisztjelölt) szóbeli védekezéssel éljen.

Ha az irásbeli védekezés megengedtetett, vádlottal a kérdőpontok irásban közlendők s egyuttal a nyilatkozattételre megfelelő határidő szabandó.

Vádlott a tiszti gyüléshez és a végtárgyaláshoz ez esetben is a 19., illetőleg 24. §-ban megjelölt módon idézendő meg, de a tiszti gyülés és a végtárgyalás határnapja olyképen tüzendő ki, hogy a megidézettnek a személyes megjelenés, illetve védő választása vagy irásbeli nyilatkozat, illetőleg védirat beküldése lehetővé tétessék.

Vádlott illetékei és a becsületügyi eljárás költségei.

42. §.

a) Vádlott illetékei.

A becsületügyi vizsgálattal az illetékek kifizetése félbe nem szakittatik, mindazonáltal a szolgálat alól felmentett vádlott (20. §.) az egyébként netán illetékszerű készültségi vagy hadi pótdijra igényt nem tarthat.

Ha becsületügyi vizsgálat alatt álló ténylegesen szolgáló tiszt (tisztjelölt) arra utasittatik, hogy szolgálati helyét hagyja el és a becsületügyi választmány székhelyén tartózkodjék (20. §.), akkor ez utóbbi helyen az átvonuló beszállásolásra van igénye; ezenkivül a szolgálati helye szerinti lakbérre és esetleg a lótáp váltságra, az ezen helyre megállapitott összeg szerint, igényjogosult.

b) Utazási kedvezmények tényleges katonai egyének részére.

Azok az utazások, a melyeket a tényleges vagy nem tényleges állományu katonai egyének,

mint vádlottak, mint védők (képviselők) vagy mint tanuk, vagy pedig mint valamely becsületügyi választmány, tiszti gyülés vagy becsületügyi tanács tagjai teljesiteni tartoznak, az illetékszabályzat értelmében ügyködési utazásoknak tekintendők s a költségek ehhez képest megtérittetnek.

c) Tanudijak polgári egyenek részére.

Polgári egyének tanuilletékei tekintetében a büntetőbirósági eljárásnál is érvényes rendelkezések mérvadók.

A rendfokozatról való lemondás a becsületügyi eljárás elkerülése czéljából.

43. §.

Eljárás a rendfokozatról való lemondás esetében.

Ha a vádlott legkésőbb a végtárgyalásnak a becsületügyi tanács elnöke által történő megnyitásáig rendfokozatáról való lemondásának elfogadásáért folyamodik, akkor a becsületügyi eljárás elesik, mindazonáltal kötelessége a becsületügyi választmánynak a vádlott terhére rótt cselekmény és mulasztás lényegét még akkor is megállapitani és a megállapitottakat irásba foglalni, ha a tiszti gyülés a becsületügyi vizsgálat keresztülvitelére szóló határozatot még nem hozott avagy a becsületügyi előleges tárgyalás még el sem rendeltetett. Utóbbi esetben az illetékes parancsnok (13. §.) a rendfokozatról való lemondás elfogadása iránti kérvény alapjául

szolgáló indokot a becsületügyi választmánynyal az előbb emlitett czélból közölni és erről a kérvény azonnali felterjesztése mellett a honvédelmi ministernek jelentést tenni tartozik.

Volt tisztek és tisztjelöltek rendfokozatuk visszaadása iránti kérvényeivel való eljárás.

44. §.

A kérvényeknek a becsületügyi választmányhoz való utalása.

Volt tisztek és tisztjelöltek, kik a becsületügyi eljárás kikerülése végett rendfokozatukról lemondottak vagy azt valamely becsületügyi tanács határozata folytán avagy büntető bírósági uton vagy a 4. §. rendelkezése alapján vesztették el, előbbi rendfokozatukat kivételesen ismét visszanyerhetik, ha az eset minőségéhez képest meghatározandó időtartam alatt javulásuk teljes bizonyságát adták, előbbi hibájukat tőlük telhetőleg jóvátették és a rendfokozat visszanyeréséhez megkivántató többi feltételnek — a rendszeresitett vizsgák ujból való letételének kivételével — megfeleltek.

A rehabilitálás iránti kérelmek tényleges katonai egyének részéről csapattestüknél terjesztendők elő és a becsületügyi választmányhoz utasitandók.

Nem tényleges honvéd vagy népfelkelő egyének, ha rendfokozatukat nem mint közös

hadseregbeli hivatásos tisztek vesztették el vagy tették le és azt nem is a közös hadsereg tényleges vagy nyugállományában igyekeznek visszanyerni, továbbá a már nem hadköteles egyének, ha rendfokozatukat nem a közös hadsereg kötelékében vesztették el vagy tették le és nem is a közös hadseregben törekednek rehabilitálásra, — rehabilitálás iránti kérelmüket annál a honvéd kerületi parancsnokságnál kötelesek írásban benyujtani, a melynek körletében rendes lakóhelyük van. Ha pedig állandóan külföldön tartózkodnak, kérvényüket annál a honvéd kerületi parancsnokságnál kell benyujtaniok, a melynek körletében községi illetőséggel birnak.

A honvéd kerületi parancsnokság azután az ily kérvényeknek a folyamodó előbb viselt rendfokozatának megfelelő becsületügyi választmányhoz utalása vagy e végből az illetékes hadosztály parancsnoksághoz való juttatása iránt intézkedik.

45. §.

a) A becsületügyi választmány kötelességei.

A becsületügyi választmány köteles a folyamodót kérelme tárgyában jegyzőkönyvileg kihallgatni, a szükségesnek mutatkozó nyomozást alaposan megejteni s erről az összes iratoknak, valamint a folyamodó személyi okmányainak csatolása mellett az előljáró parancsnoksághoz irásbeli jelentést tenni, indokolt inditványt téve egyuttal arra nézve, vajjon a rendfokozat visszaadása, tekintettel az illetőnek egykor terhére

rótt tett vagy mulasztás minőségére, valamint folyamodó akkori és jelenlegi viszonyaira, a tiszti állás becsületével összeegyeztethető-e vagy sem?

b) A tisztigyülés határozata.

Ezen inditvány fölötti kellő tanácskozás után a tiszti gyülés (17. §.), melyhez a folyamodó rendszerint megidézendő (19. §. *a)*, szavazó-jegyekkel [19. §. *d)*] határozatot hoz. Annak kimondásához, hogy az előbb viselt rendfokozat visszaadása a tiszti állás becsületével összeegyeztethető, a szavazatoknak legalább kétharmada szükséges. A parancsnok vezeti a tárgyalást, de nem szavaz.

A tiszti gyülés jegyzőkönyvét a parancsnok és minden egyes rangfokozat rangban legidősebb tisztje irja alá.

46. §.

A honvédelmi minister határozata és intézkedése.

A parancsnok ezután az összes iratokat szolgálati uton felterjeszti a honvédelmi ministerhez.

Ugy ő, mint a közbeeső parancsnokok a tiszti gyülés határozata felöli véleményüket határozottan kifejezésre juttatni kötelesek.

A honvédelmi minister, ha volt tisztjelölt visszahelyezése forog kérdésben és nincs szükség arra, hogy e czélból a netáni büntetőbirósági elitéltetés törvényes következményei legfelsőbb kegyelem utján elengedtessenek, — a tiszti gyülés határozata tárgyában saját hatáskörében

intézkedik; más esetben pedig Ő csász. és ap. kir. Felségének legfelsőbb elhatározását kéri ki.

Ha a kért rehabilitálás nem engedélyeztetett, akkor az ez iránti ujabb kérelem csakis a honvédelmi minister engedélyével képezheti további eljárás tárgyát.

A becsületügyi választmányok, tiszti gyülések véleményadása különös esetekben és tanácsadás a becsületügyi választmányok részéről.

47. §.

a) Az ily vélemény terjedelme.

Minden oly esetben, mikor a honvédelmi minister vagy a honvéd főparancsnokság indittatva érzi magát valamely becsületügyi választmány vagy tiszti gyülés véleményének bekövetelésére, e vélemény csakis a tett kérdésekre való feleletadásra szoritkozik.

A honvédelmi minister ily esetben a vélemény bekövetelésére a honvéd főparancsnokságot (csendőrségi felügyelőt) szólitja fel, mely utóbbi annak beszerzése iránt intézkedik és azután az adott véleményt, valamint a közbeeső parancsnokságok véleményezését, az összes tárgyiratok csatolása a saját nézetének kifejtése mellett, a honvédelmi ministerhez átteszi.

Ha valamely tiszt (tisztjelölt) oly időben, midőn a becsületügyi eljárásnak még nem volt alávetve, az 1. §. 2. bekezdésében körülirt cselekményt vagy mulasztást követett el: ez esetben becsületügyi eljárásnak ugyan nincs helye, de a parancsnok (13. §.) elrendelni tartozik, hogy a becsületügyi választmány a tényállást megállapitsa és a tiszti gyülés a becsületügyi választmány irásbeli inditványára véleményt adjon arra nézve, vajjon az illető tisztnek (tisztjelöltnek) az előléptetésre való alkalmassága — szolgálaton kivüli vonatkozásban — akkor is elismerendő lett volna-e, ha a kérdéses cselekmény vagy mulasztás már előbb ismeretes. Arra nézve, hogy az ilyen tiszt (tisztjelölt) kihallgatása szükséges-e, a becsületügyi választmány határoz; a tiszti gyüléshez az illető rendszerint megidézendő.

b) Utólagos vélemény az előléptetésre való alkalmasság felől.

A tiszti gyülés véleménye azután az összes iratok csatolása mellett szolgálati uton a honvédelmi ministerhez terjesztendő fel, a ki az ügyben vagy saját maga határoz vagy Ő császári és apost. kir. Felségének legfelsőbb elhatározását kéri ki.

Az illetékes választmány arra is hivatva van, hogy oly tiszteknek (tisztjelölteknek), a kik valamely becsületkérdésben követendő magatartásra nézve hozzá fordulnak, megfelelő tanácsokat adjon.

c) Tanácsadás a becsületügyi választmány részéről.

Oly tisztek (tisztjelöltek), a kik tartózkodásuk helyének távolsága miatt nem fordulhatnak

a rájuk nézve illetékes becsületügyi választmányhoz, valamint azok a tisztek (tisztjelöltek), kik nem tartoznak valamely meghatározott becsületügyi választmány illetékessége alá (10. §.), ily esetekben az állomáshelyükön (lakhelyükön) levő valamely becsületügyi választmányhoz fordulnak.

Ki van zárva azonban az ilyen tanácsadás a becsületügyi választmány részéről, ha az illető tiszt (tisztjelölt) ellen a becsületügyi előleges tárgyalás már elrendeltetett.

Az ügyiratok rendezése és megőrzése.

48. §.

a) Az ügyiratok rendezése.

Arról, hogy az ügyiratok hiánytalanul együtt legyenek, a becsületügyi választmány, a tiszti gyülés és a becsületügyi tanács elnökei tartoznak gondoskodni.

Kell, hogy az ügyiratokból a becsületügyi tárgyalás menete és az eljárás egyes mozzanatai közti belső összefüggés tisztán kitünjék; ez okból a fogalmazványok és az átvételi elismervények is az iratokhoz csatolandók.

Az ügyiratok időrend szerint rendezendők, beérkezésük vagy megszerkesztésük után azonnal folyószámokkal (a mellékletek alszámokkal vagy betükkel) jelölendők meg és a 9. melléklet mintája szerinti iratjegyzékbe foglalandók.

9. melléklet.

A becsületügyi választmány elnöke által megkezdett iratjegyzék a tiszti gyülés, majd a becsületügyi tanács elnöke által folytatandó s az ügyiratok minden előterjesztése alkalmával lezárandó és aláirandó.

b) Az ügyiratok megőrzése.

A honvéd főtisztek (tisztjelöltek) becsületügyeire vonatkozó iratok — a mennyiben az előleges tárgyalás valamely a 13. §. *a)* pontjában megjelölt parancsnok által rendeltetett el — az illető ezred (osztály-, osztag-) parancsnokságnál, más esetben pedig annál honvéd kerületi (hadosztály) parancsnokságnál veendők őrizetbe, melynek becsületügyi tanácsa az ügyben határozott. A csendőr főtisztek (tisztjelöltek) ellen letárgyalt becsületügyi iratok — a szerint, a mint az előleges tárgyalást valamely csendőr kerületi parancsnok vagy a csendőrség felügyelője rendelte el — a csendőr kerületi parancsnokságnál, vagy a csendőrségi felügyelőségnél letéteményezendők. A honvéd törzstisztekre és a tábornokokra vonatkozó becsületügyi iratok a honvéd főparancsnokságnál, a csendőr törzstisztekre vonatkozó becsületügyi iratok pedig a csendőrségi felügyelőségnél őrizendők.

I. Függelék.

A) Tisztek (tisztjelöltek) közötti becsületbeli ügyek.

Minden parancsnok egyik legfontosabb kötelessége az, hogy a vezetésére bizott tisztikar katonai szellemét, lovagias gondolkodás- és cselekvésmódját ápolja.

A tisztikar céltudatos nevelésének tehát a becsületről alkotott felfogások szakadatlan csiszolására és élénk becsületérzés kifejlesztésére kell irányulnia.

Az e tekintetben elkövetet botlásokkal szemben mindenkor határozottság és kérlelhetetlen szigor alkalmazandó.

A tisztek a közös állás becsület letéteményesei.

Önuralmukat, méltóságuk tudatát semmiféle helyzetben sem szabad annyira elveszteniök, hogy kölcsönös becsületsértésekre ragadtassák magukat.

Ha ennek daczára is támadnak tisztek (tisztjelöltek) között becsületbeli ügyek, ezek elintézésénél a következők tartandók szem előtt:

I.

Tisztek (tisztjelöltek) között keletkezett becsületbeli ügyekről az illetők megbizottjai — ha az ügy békés uton a tiszti állásnak megfelelő elintézést nem nyer — a parancsnokhoz (13. §.) közvetlenül és haladék nélkül jelentést tenni tartoznak. Ha a megbizottak polgári egyének, az érdekelt tisztek (tisztjelöltek) maguk kötelesek e jelentést megtenni.

Az érdekelteknek ezek után a további lépések abbanhagyása mellett a végleges döntést kell bevárniok.

II.

A panancsnok (13. §.) a tényállás felderitésével, a minek a lehető legnagyobb gyorsasággal szóbeli vagy irásbeli tárgyalások utján kell történnie — az illetékes becsületügyi választmányt megbizza s ezt egyszersmind utasitja, hogy az ügy elintézhetésének módjáról véleményes jelentést tegyen.

III.

A becsületügyi választmány, véleményes jelentésében megállapitani tartozik, vajjon az állásbecsület vagy az érdekeltek magánbecsülete egyáltalán érintve van-e és igenlő esetben nyilat-

koznia kell arra nézve, vajjon az ügy békés uton elintézhető-e s ha igen, minő módon, vagy pedig a büntető birósági avagy a becsületügyi eljárás lenne-e elrendelendő.

IV.

Ha a becsületügyi választmány ugy találja, hogy sem az állásbecsület, sem az érdekeltek magánbecsülete nem érintetett, vagy hogy az ügy békés uton elintézhető, akkor a parancsnok az érdekelteket erről megfelelő módon értesiteni fogja.

Azzal az értesitéssel, bogy sem az állásbecsület, sem az érdekeltek magánbecsülete nem érintetett, illetőleg a becsületügyi választmány békés elintézésre szóló javaslatának végrehajtásával az ügy végleges elintézést nyer s az érdekeltek ez ellen panaszszal nem élhetnek.

V.

Ha a becsületügyi válaszmány a büntető birósági eljárás elrendelését tartja szükségesnek, ugy erről az ügyiratok csatolása mellett a birói felsőbbségi joggal felruházott parancsnokhoz teendő jelentés.

De ha a becsületügyi választmány a becsületügyi eljárás elrendezését hozza javaslatba, akkor ez az eljárás elrendelendő.

VI.

Ha az érdekeltek különböző parancsnokok (13. §.) alá tartoznak: az eljárni hivatott parancsno-

kok illetékessége a becsületügyi szabályzat általános alapelvei szerint igazodik. (9. §. 6., 7. és 8. bek.)

VII.

A birói felsőbbségi joggal felruházott parancsnok azon jogát, hogy a katonai bünperrendtartás értelmében büntető birósági eljárást indithasson, valamint a parancsnok (13. §.) abbeli jogát, hogy saját belátása szerint becsületügyi eljárást rendelhessen el, a fenti rendelkezések nem érintik.

VIII.

Az oly tisztek (tisztjelöltek), kik valamely becsületbeli ügyet az I. és IV. pont alatti rendelkezések figyelmen kivül hagyásával avagy a büntető birósági vagy becsületügyi eljárás befejezése előtt intéznek el — szigoruan felelősségre vonandók.

B) Tisztek (tisztjelöltek) és a becsületügyi eljárás alá nem tartozó egyének közötti becsületbeli ügyek.

Tisztek (tisztjelöltek) és a becsületügyi eljárás alá nem tartozó egyének között fölmerült becsületbeli ügyekben a becsületügyi választmány közbenjárásának akkor lehet helye, ha a felek

megbizottai az ügyet békés uton állásszerüen el nem intézhették és az illető tiszt (tisztjelölt) ellenfele irásbeli nyilatkozatban becsületbeli kötelességének nyilvánitja, hogy magát a becsületügyi választmány határozatának aláveti.

Ebben az esetben a tiszt (tisztjelölt) megbizottai az ellenfél megbizottaival egyetértőleg az említett nyilatkozat felterjesztése mellett haladék nélkül közvetlenül a parancsnokhoz (13. §.) fordulnak.

A parancsnok (13. §.) által a tényállás felderitésével megbizott becsületügyi választmány véleményében annak kimondására szoritkozik, vajjon az érdekeltek becsülete egyáltalán érintve van-e s igenlő esetben, vajjon az ügy békés uton elintézhető-e és pedig minő módon.

E határozatról a becsületügyi választmány elnöke az érdekelteket megfelelő módon értesiti

Azzal az értesitéssel, hogy az érdekeltek becsülete nem érintetett, illetőleg a becsületügyi választmány békés elintézésre szóló javaslatának végrehajtásával az ügy végleges elintézést nyer.

M. kir. .....honvéd (.....) ezred.

1. Melléklet.
Minta a 19. §-hoz.

Tiszti gyülés.

(Hely), 19... évi .....hó...án.

Jegyzőkönyv

felvétetett N. N. m. kir. .....honvéd ..... ezredbeli (tényleges állományu vagy tartalékos) hadnagy becsületügyében.

Jelenlevők:

Elnök: (Név, rendfokozat, csapattest)

Szavazótagok:

N. N.	alezredes	(csapattest,	szolgálati	ág)
N. N.	«	«	«	«
N. N.	őrnagy	«	«	«
N. N.	«	«	«	«
N. N.	százados	«	«	«
N. N.	«	«	«	«
stb.				
N. N.	főhadnagy	«	«	«
N. N.	«	«	«	«
stb.				
N. N.	hadnagy	«	«	«
N. N.	«	«	«	«
stb.				

N. N. hadnagy a gyülésben (védője N. N. m. kir. .....honvéd .....ezredbeli főhadnagy kiséretében) megjelent.

(N. N. hadnagy helyett N. N. m. kir. .....honvéd ..... ezredbeli főhadnagy stb. jelent meg védőül. E minőségét az N. N. hadnagy által kiállitott meghatalmazással igazolta, mely a tiszti gyülés jegyzőkönyvéhez csatoltatik.)

Az elnök felolvastatja a becsületügyi választmány előadását és azután a védelem előterjeszthetése végett N. N. hadnagynak (a védőnek) engedi át a szót.

N. N. hadnagy (a védő) előadja: (Itt következik főbb vonásokban a vádlott, ugyszintén a védő előadása, mely általuk aláirandó).

N. N. főhadnagy, mint védő. N. N. hadnagy.

Miután az egyes tagok által kért felvilágositások megadattak s ilyenek többé nem kivántattak, a vádlott (védő) elbocsáttatott s távollétében az ügy az elnök vezetése alatt tanácskozás alá vétetett.

A tanácskozás végeztével megejtetett a szavazás. Valamennyi jelenlevő tag szavazatát külön-külön szavazati jegyen az elnök kezéhez adta le, ki a szavazás eredményét az egyes rendfokozatok rangban legidősebb tagjaival egyetértőleg megállapitotta és kihirdette, miként következik:

A tiszti gyülés 25 szavazattal 5 ellenében a következőképen

határozott:

«N. N. hadnagy nincs kellőkép igazolva, miért is ellene a becsületügyi vizsgálat megejtendő.»

vagy:

«N. N. hadnagy igazolva van, miért is ellene a becsületügyi vizsgálat nem ejtendő meg.»

A szavazati jegyek ezek után megsemmisittettek.

Az elnök végezetül a tiszti gyülés tagjait a titoktartás kötelezettségére figyelmeztette, mire a jegyzőkönyv lezáratott és aláiratott.

(Itt következik az elnöknek és minden egyes rendfokozat rangban legidősebb tisztjének aláirása.)

2. Melléklet.
Minta a 21. §-hoz.

A m. kir. ..... honvéd ..... ezred becsületügyi választmánya.

(Hely), 19..... évi ..... hó .....-án.

Jegyzőkönyv

felvétetett N. N. hadnagygyal, az ellene folyamatban levő becsületügyben.

A becsületügyi választmány idézése folytán megjelent N. N. badnagy, miután az elnök őt arra, hogy a hozzáintézendő kérdésekre felelni és igaz vallomást tenni köteles, figyelmeztette, következőleg hallgattatott ki:

1.*)	1.
Az általános kérdésekre:	Nevem: N. N., Magyarországban X. megyében, ... községben születtem, 22 éves, r. kath. vallásu, nőtlen vagyok; ..... évi ..... hó .....-án a magyar kir. ..... honvéd ..... ezredhez soroztattam be, (a nagyváradi honvéd hadapród iskola elvégzése után) ..... évi ..... hó 1-én hadapródddá kineveztettem, majd ..... évi ..... hó .....-án hadnagygyá léptettettem elő, mely minőségben az emlitett honvéd ..... ezred állományához tartozom.

*) Vádlott folytatólagos kihallgatásánál a személyi adatok ismételt jegyzőkönyvbe vétele mellőzendő.

Bünvádi vagy becsületügyi eljárás alatt nem álltam; fegyelmileg 6 izben voltam fenyitve.

2.

Felhivatik hadnagy ur, adja elő körülményesen és öszefüggően, mi miatt lett ön ellen a becsületügyi eljárás megindítva?

2.

(Következik vádlott vallomása; azután a választmánynak a tényállásból netán kifolyó további kérdései s vádlottnak ezekre adott feleletei.)

A jegyzőkönyv felolvasása után:

Vallomása helyesen van-e felvéve és van-e még valami előadni valója?

Vallomásom helyesen van fölvéve s egyéb előadni valóm nincsen.

N. N.
hadnagy.

Ezek után a jegyzőkönyv lezáratván, aláiratott.

N. N.
főhadnagy.

N. N.
hadnagy.

N. N.
ő nagy, mint elnök.

N. N.
százados.

3. Melléklet.
Minta a 21. §-hoz.

A m. kir..... honvéd .... ezred becsületügyi választmánya.

(Hely), 19... .. évi.....hó.....n.

Jegyzőkönyv,

felvétetett az N. N. m. kir. ... honvéd ..... ezredbeli hadnagy ellen folyamatban levő becsületügyi vizsgálat során tanuként kihallgatott N. N. m. kir. ..... honvéd ..... ezredbeli hadnagygyal.

A becsületügyi választmány előtt idézés folytán megjelent tanut az elnök az igaz vallomástételre szólitva fel figyelmeztette, hogy vallomásának igaz voltát becsületére és kötelességére való hivatkozással kell megerősitenie, s azután a tanu következőkép hallgattatott ki:

1.

Mit tud hadnagy ur N. N. hadnagy becsületügyére vonatkozólag előadni?

1.

(Következnek a tanu bemondásai, valamint a választmánynak a tényállásból netán kifolyó további kérdései és a tanunak ezekre adott feleletei).

A jegyzőkönyv felolvasása után:

Vallomása jól van-e felvéve és van-e még valami elöadnivalója?

Vallomásom jól van felvéve, egyéb elöadnivalóm nincs; s becsületemre és kötelességemre hivatkozva erősitem, hogy vallomásom az igazságnak megfelel.

N. N.
hadnagy.

Ezek után a jegyzőkönyv lezáratván, aláiratott.

N. N.,
főhadnagy.

N. N.,
hadnagy.

N. N.,
örnagy, mint elnök.

N. N.,
százados.

4. Melléklet.
Minta a 32. §-hoz.

A m. kir. ..... honvéd..... ezred becsületügyi választmánya.

Előadás.

N. N. m. kir. ..... honvéd..... ezredbeli hadnagy becsületügyében.

N. N. hadnagy Magyarországban, ... megyében, X. (község)-ben született, 22 éves, r. kath. vallású, nőtlen, m. kir. honvéd tiszt fia; a m. kir. honvédségi Ludovika akadémia elvégzése után ..... évi ..... hó .....-án a m. kir. honvédséghez felavattatott és a m. kir..... .....ezredhez hadnagygyá neveztetett ki.

Büntető bírósági vagy becsületügyi vizsgálat alatt nem állott, fegyelmileg 6 izben fenyittetett.

Minösitvényi táblázatában mint... ..... iratik le.

A becsületügyi eljárás megindításának okául N. N.-nek a m. kir. ... honvéd .....ezred parancsnoksághoz benyujtott feljelentése szolgált, melyben N. N. hadnagy azzal vádoltatik, hogy .....

Az ezredparancsnokság ezen feljelentést ..... évi .....hó ...-én .....k. t. szám alatt a becsületügyi választmánynak adta ki, mely az előnyomozás megejtése után folyó évi .....hó.....-án egyhangulag a tiszti gyülés egybehivását hozta inditványba.

A folyó évi .....hó ...-án tartott tiszti gyülés 30 tagja közül 25 a becsületügyi vizsgálat megejtésére szavazott.

Az ennek folytán meginditott s immár befejezett vizsgálat eredménye a következő:

(Itt a tulajdonképeni tényállás előadása, ugy a mint az a tanuk s a részesek vallomásaiból és egyéb megállapitásokból kiderült, majd pedig vádlott vallomásának ismertetése következik és ugy a vádlott mellett, mint az ellene szóló körülmények kiemelendők).

(Hely), 19... évi.....hó...n.

N. N., főhadnagy.	N. N., hadnagy.
N. N., őrnagy, mint elnök.	N. N., százados.

5. Melléklet.
Minta a 25. §-hoz.

A m. kir. ..... honvéd kerület (hadosztály) becsületügyi tanácsa.

(Hely), ... évi ..... hó ..... án.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett az N. N. m. kir. ..... honvéd ..... ezredbeli hadnagy becsületügyében megtartott végtárgyalásról.

Jelenlevők:

N. N. ezredes és a m. kir. ..... ezred parancsnoka, mint a becsületügyi tanács elnöke;

N. N.	honvéd	ezredbeli	alezredes,
N. N.	«	«	őrnagy,
N. N.	«	«	százados,
N. N.	«	«	«
N. N.	«	«	«
N. N.	«	«	«
N. N.	«	«	«
N. N.	«	«	főhadnagy és
N. N.	«	«	hadnagy,

mint a becsületügyi tanács tagjai.

N. N. őrnagy, N. N. százados, N. N. főhadnagy és N. N. hadnagy urak a becsületügyi tanácsban mint a ..... honvéd ..... ezred választmányának is tagjai, vesznek részt.

N. N. hadnagy (védője, N. N. ..... ezredbeli főhadnagy kíséretében) megjelent. (N. N. hadnagy helyett N. N. ..... honvéd ..... ezredbeli főhadnagy jelent meg védőül és ebbeli minőségét az N. N. hadnagy által kiállított meghatalmazással igazolja, mely a tárgyalási jegyzőkönyvhöz csatoltatik.)

Elnök a végtárgyalást megnyitván, az összes tagokat felhivja, hogy a fennforgó ügyben a vizsgálat folyamán megállapitott körülmények alapján becsület- és kötelesség szerint tanácskozzanak és hozzanak határozatot.

Az elnök rendelkezése folytán a következő ügyiratok olvastatnak fel:

(Az iratok megjelölendök.)

A vádlott (védő) kivánságára az elnök még a következő ügyiratok felolvasását rendeli el:

(Az iratok megjelölendök.)

Miután a becsületügyi tanács tagjai közül már senki sem tartotta szükségesnek a tényállás további megvilágitását, a becsületügyi választmány előadása fölolvastatott, a mire az elnök N. N. hadnagynak (a védőnek) oly hozzáadással engedte át a szót, hogy mindazt elöadhatja, a mit igazolásul és a vád megczáfolására felhozni akar.

N. N. hadnagy (a védő) előadja:

(Itt következik a vádlott és esetleg a védő előadása, mely általuk aláirandó.)

N. N.
főhadnagy, mint védő.

N. N.
hadnagy.

Az aláirás megtörténtével N. N. hadnagy (a védő) elbocsáttatván, az elnök a tanácskozást oly megjegyzéssel nyitja meg, hogy minden tagnak jogában áll véleményét nyiltan és leplezetlenül kimondani és indokolni.

N. N. százados kijelenti, hogy.....

N. N. százados ama nézetének ad kifejezést, hogy.....

Az elnök ezután rövid vázlatban ismertette a tárgyalás eredményét s azon főkörülményekre utalt, melyeknek elbirálásától a becsületügyi tanács határozata függ; mire a szavazás következett.

A becsületügyi tanács tagjai által beadott szavazati jegyek az elnök által felolvastattak és azután a szavazás eredménye az elnök által a becsületügyi tanács többi tagjaival egyetértőleg megállapittatván, következőleg hirdettetett ki:

A becsületügyi tanács egyhangulag (szótöbbséggel [az állásbecsület megsértésére szóló 4, a veszélyeztetésre szóló 4 és a fölmentésre szóló 2 szavazattal]) a következőképen

határozott:

N. N. hadnagy a tiszti állás becsületét az által veszélyeztette, hogy (itt következik a vádbeli cselekmény vagy mulasztás rövid előadása).

(Lásd a különböző határozatokat a 6. sz. mintában.)

Ezek után megszerkesztetett a becsületügyi tanács határozata s a szavazójegyek megsemmisittettek.

Az elnök végül még a titoktartás kötelezettségére figyelmeztette a becsületügyi tanács tagjait, mire a jegyzőkönyv lezáratott és aláiratott.

(Következnek az elnöknek és a becsületügyi tanács többi tagjának aláirásai)

6. Melléklet.
Minta a 28. §-hoz.

A m. kir..... honvéd kerület [illegible] becsületügyi tanácsa.

Határozat

mely a magyar királyi..... honvéd kerületben (hadosztálynál) főtisztek és tisztjelöltek számára alakitott becsületügyi tanács által az N. N..... honvéd.....ezredbeli hadnagy elleni becsületügyben megtartott végtárgyalás alkalmával következőleg hozatott:

N. N. hadnagy azon vád alól, miszerint a tiszti állás becsületét az által, hogy (következik a vádlott ellen felhozott cselekmény vagy mulasztás rövid leirása) megsértette vagy veszélyeztette volna, felmentetik.

Vagy:

N. N. hadnagy a tiszti állás becsületét az által veszélyeztette, hogy (rövid leirás, mint fent).

Vagy:

N. N. hadnagy a tiszti állás becsületét az által sértette meg, hogy (rövid leirás, mint fent).

(Hely), 19... évi ..... hó .....n.

(Következnek az elnöknek és a becsületügyi tanács többi tagjainak aláirásai.)

7. Melléklet.
[illegible] a 40. §-hoz.

A m. kir..... honvéd kerület (hadosztály) [illegible] tanácsa.

Határozat,

mely a magyar királyi..... honvéd kerületben (hadosztálynál) főtisztek és tisztjelöltek számára alakitott becsületügyi tanács által az N. N. hadnagy elleni becsületügyben elrendelt njrafelvételi eljárás keresztülvitele után megtartott végtárgyalás alkalmával a következőleg hozatott:

A magyar királyi..... honvéd kerület (hadosztály) becsületügyi tanácsának 19..... évi ..... hó .....n hozott (s a becsületügyi felebbezési tanács által 19..... évi ..... hó .....án helybenhagyott) határozata, mely szerint N. N. hadnagy a tiszti állás becsületét az által sértette meg, hogy ..... (itt következik a vádbeli cselekmény vagy mulasztás rövid megjelölése) .. igazoltnak ismertetik el.

(Hely), 19..... évi ..... . hó .....n.

(Itt következnek az elnöknek és a becsületügyi tanács többi tagjainak aláirásai.)

8. Melléklet.
Minta a 40. §-hoz.

A m. kir..... honvéd kerület (hadosztály) becsületügyi tanácsa.

Határozat,

mely a m. kir. ..... honvéd kerületben (hadosztálynál) főtisztek és tisztjelöltek számára alakitott becsületügyi tanács által az N. N. hadnagy elleni becsületügyben elrendelt ujrafelvételi eljárás keresztülvitele után megtartott végtárgyalás alkalmával következőképen hozatott:

A m. kir. ..... honvéd kerület (hadosztály) becsületügyi tanácsának 19..... évi .....hó ..n hozott (és a becsületügyi felebbezési tanács által 19..... évi ..... hó ...n helybenhagyott) határozata hatályon kivül helyeztetik és N. N. hadnagy ama vád alól, hogy ..... (itt következik a vádbeli cselekmény vagy mulasztás rövid körülirása) ..... által a tiszti állás becsületét megsértette vagy veszélyeztette volna, felmentetik.

(Lásd a különböző határozatokat a 6. sz. mintában.)

(Hely), 19..... évi ..... hó .....n.

(Következnek az elnöknek és a becsületügyi tanács többi tagjainak aláirásai.)

9. Melléklet.
Minta a 48. §-hoz.

A m. kir. ..... honvédkerület (hadosztály) becsületügyi tanácsa.
A m. kir. ..... gyalog ..... ezred becsületügyi választmánya.

Iratjegyzék

az N. N. m. kir. ..... ezredbeli hadnagy elleni becsületügyre vonatkozó iratokról.

Folyó szám	Év, hó, nap	A beadvány vagy intézkedés tárgya
1	1908 november 7.	Az ezredparancsnokságnak 1908 nov. 6-án 70/kt. szám alatt kelt rendelete, melylyel a becsületügyi elöleges tárgyalás elrendeltetik.
		a—1 X. Y. feljelentése.
		b—1 *c*—1 a feljelentésnek (közelebbről megjelölendö) mellékletei.
		d—1 N. N. hadnagynak 1908 nov. 3-án kelt nyilatkozata.
		e—1 N. N. hadnagy minősitvényi táblázata.
		f—1 N. N. hadnagy büntetési jegyzőkönyvi kivonata.
		g—1 N. N. hadnagy anyakönyvi lapja.
2	november 10.	Fogalmazvány N. N. hadnagy értesitéséről és beidézéséről, valamint a feljelentő megidézéséről.
3	« 13.	N. N. hadnagy 1908 nov. 12-én kelt átvételi elismervénye.
4	« 15.	Jegyzőkönyv N. N. hadnagy kihallgatásáról.
5	« 16.	« X. Y. « «
6	« 18.	A becsületügyi választmány irásbeli jelentése. Budapest, 1908 november 18-án. A. B. örnagy, a becsületügyi választmány elnöke.

Folyó szám	Év, hó, nap	A beadvány vagy intézkedés tárgya
	1908	
7	november 21.	Az ezredparancsnokság 1908 nov. 20-án 80/kt. sz. al. kelt rendelete a tiszti gyülés összehivása tárgyában.
8	« 21.	Fogalmazvány N. N. hadnagy megidézéséről.
9	« 22.	N. N. hadnagy 1908 nov. 21-én kelt átvételi elismervénye.
10	« 30.	A tiszti gyülésről felvett jegyzőkönyv. *a*—10 a védő meghatalmazása. *b*—10 N. N. hadnagy irásbeli nyilatkozata. Budapest, 1908 november 30. C. D. ezredes, a tiszti gyülés elnöke.
11	[illegible] 1.	Az ezredparancsnokság 1908 nov. 30-án 82/kt. sz. al. kelt rendelete a becsületügyi vizsgálat elrendeléséről.
12	« 1.	Fogalmazvány vádlott megidézéséről.
13	« 2.	1908 decz. 1-én kelt átvételi elismervény az idézés kézhezvételéről.
14	« 4.	Jegyzőkönyv N. N. hadnagy kihallgatásáról.
15	« [illegible].	Tanuidézés fogalmazványa.
16	« 12.	Jegyzőkönyv C. D. kihallgatásáról.
17	« 12.	Jegyzőkönyv E. F. főhadnagy kihalllgatásáról.
18	« 12.	« G. H. « «
19	« 14.	Fogalmazvány tanukihallgatás tárgyában.
20	« 25.	A m. kir. ..... ezredparancsnokság 1908 decz. 23-án 23/kt. sz. alatt kelt átirata. *a*—20 Jegyzőkönyv J. K. szászados kihallgatásáról. *b*—20 Jegyzőkönyv L. M. főhadnagy kihallgatásáról.

Folyó szám	Év, hó, nap	A beadvány vagy intézkedés tárgya
21	1908 [illegible]	Fogalmazvány tanuidézés tárgyában.
	1909 január 2.	Jegyzőkönyv X. Y. folytatólagos kihallgatásáról (L. 5. nsz.)
22	« 3.	Fogalmazvány N. N. hadnagy megidézéséről.
23	« 4.	1909 jan. 3-án kelt átvételi elismervény ez idézés átvételéről.
24	« 7.	Jegyzőkönyv N. N. hadnagy kihallgatásáról.
25	« 14.	Előadás. Budapest, 1909 január 14-én. A. B. őrnagy, a becsületügyi választmány elnöke.
26	január 22.	A m. kir. ..... kerületi parancsnokság 1909 jan. 21-én 24/eln. sz. al. kelt rendelete a becsületügyi tanács megalakitása tárgyában.
27	« 24.	A m. kir. ..... honvéd ..... ezred 1909 jan. 23-án 10/kt. sz. al. kelt átirata.
28	« 25.	A m. kir. ..... honvéd ..... ezred 1909 jan. 24-én 11/kt. sz. al. kelt átirata.
29	« 26.	A m. kir. ..... honvéd ..... ezred 1909 jan. 25-án 12/kt. sz. al. kelt átirata.
30	« 26.	A m. kir. ..... honvéd ..... ezred 1909 jan. 25-én 13/kt sz. al. kelt átirata.
31	« 27.	Fogalmazvány a végtárgyalás elrendelése tárgyában.
32	« 29.	A becsületügyi választmány fogalmazványa N. N. hadnagy megidézéséről. *a*—32 Feladóvevény.
33	február 3.	N. N. hadnagy átvételi elismervénye 1909 febr. 2-áról.

Folyt. szám	Év, hó, nap	A beadvány vagy intézkedés tárgya
34	1909 február 12.	Végtárgyalási jegyzőkönyv. *a*—34 **A** védő meghatalmazása. *b*—34 Védirat.
35	« 12.	A becsületügyi tanács határozata. Budapest, 1909 február 12-én. R. S. ezredes, a becsületügyi tanács elnöke.

Megjegyzés. A 2. rovatba az a nap irandó, a melyen a vonatkozó ügydarab a becsület. ügyi választmányhoz (tanácshoz) beérkezett, illetőleg a melyen az illető jegyzőkönyv, fogalmazvány stb. az utóbbiaknál megszerkesztetett.

II. Függelék.

A becsületügyi eljárásra vonatkozó honvédelmi ministeri és honvéd főparancsnoksági rendeletek.

A 3. és 4. §§-hoz.

Ha valamely előljáró parancsnokságnak bármily uton tudomására jön, hogy tiszt (tisztjelölt) fölött polgári büntető bíróságnál valamely, esetleg becsületellenesnek tekinthető cselekmény vagy mulasztás vádja miatt meginditott büntető bírósági vizsgálat során megszüntetési vagy felmentő határozat hozatott; vagy ha az illető tiszt (tisztjelölt) ugyancsak polgári bíróságnál esetleg becsületellenesnek tekinthető tett vagy mulasztás miatt itéltetett el a nélkül, hogy egyuttal katonai jellegétől is határozottan megfosztatott vagy annak elvesztése az elitélésének törvényes kö-

vetkezménye lett volna: az eljárt polgári büntető bíróságtól a vonatkozó bünpariratok azonnal beszerzendők és azok alapján a 3. és 4. §§-hoz képést szükségesnek mutatkozó eljárás foganatosítása iránt a kellő intézkedés haladéktalanul megteendő.

Azon esetben pedig, ha a tiszt (tisztjelölt) a polgári büntető bíróság által esetleg becsületellenesnek tekinthető tett vagy mulasztás miatt a nélkül ítéltetett ugyan el, hogy egyuttal katonai jellegétől is határozottan megfosztatott volna, de annak elvesztése az elitéltetés törvényes következményeként tünik fel: a beszerzett bünperiratok szolgálati uton, további — netalán szükséges — intézkedés végett a m. kir. honvéd főparancsnoksághoz (csendőrségi felügyelőséghez) fölterjesztendők. (A honvéd főparancsnokság 1894. évi 1009/eln. számu körrendeletéből.)

A 4. §. *b)* pontjához.

Ha a megelőző büntetőbirósági eljárás csupán a tényálladéknak birói megállapitására (előzetes megállapitásokra) szoritkozott, a büntetendő cselekmény vagy mulasztás a vádlottra csak abban az esetben tekinthető rábizonyultnak, ha azt teljesen beismerte s a beismerés az eljárás eredményével egyezik. (Az 1910. év 12044/eln. számu honvédelmi ministeri körrendeletből.)

A 6. §. *c)* pontjához.

Nemcsak azon tiszt tekintendő tanunak, a ki jegyzőkönyvileg kihallgattatott, hanem az is, a ki a tárgyra vonatkozólag bármi okból, bármiféle — a tanuskodás jellegét magán viselő — jelentést tett vagy ilyen nyilatkozatot adott be. (A honvéd főparancsnokság 1894. évi 1009/eln. számu körrendeletéből.)

A 7. §. *c)* pontjához.

A becsületügyi vizsgálatok minél gyorsabb lebonyolitása a szolgálat érdekében is szükséges, miért is az ez érdemben előforduló igazolatlan késedelmek- vagy halogatásokért a becsületügyi választmányokat, de különösen és első sorban azok, — valamint a becsületügyi tanácsok elnökeit szigoru felelősség terheli.

Ezen irányban a kerületi- (hadosztály-) és dandárparancsnokságok is kellő figyelemmel legyenek és igyekezzenek befolyni a becsületügyi vizsgálatok gyors lebonyolitására. (A honvéd főparancsnokság 1894. évi 1009/eln. számu körrendeletéből.)

A 9. §. 7. bekezdéséhez.

Ha két vagy több tisztnek (tisztjelöltnek) együttes tárgyalás alá vont becsületügyében a vádlottak valamelyike a csendőrséghez tartozik, erre nézve a 31. §. szerinti intézkedés a csend-

őrség felügyelőjének marad fenntartva. (Az 1910. évi 12044/eln. számu honvédelmi ministeri körrendeletből.)

A 10. §. *d)* pontjához.

A becsületügyi választmány elnökének, tagjainak és póttagjainak neve nemcsak a választmány alakulása után, hanem az évközben beálló minden egyes változásnál is a honvéd főparancsnokságnak bejelentendő. (A honvéd főparancsnokság 1906. évi 1247/eln. számu rendeletéből.)

A 10. §. *g)* pontjához.

Azokban az esetekben, a mikor különböző állománycsoportbeli tisztek egy és ugyanazon ügyben vannak érdekelve, a becsületügyi tanács szavazásában (27. §.) csupán a becsületügyi tanácsnak az illető vádlottra nézve illetékes tagjai vesznek részt.

A katonaállományhoz nem tartozó vádlott fölötti szavazásnál tehát a becsületügyi tanács katonaállományu tagjai közül a rangban legifjabb két százados kilép. A becsületügyi választmány tagjai azonban a szavazásban minden körülmény között résztvesznek. (Az 1910. évi 12.044/eln. számu honvédelmi ministeri körrendeletből.)

A 11. §. 2. bekezdéséhez.

A törzstisztek számára alakuló becsületügyi választmány tagjainak és póttagjainak megvá-

lasztatása végett kirendelt vezérőrnagy (tábornoki helyen beosztott ezredes) nem jelölendő ki e választmány elnökéül. (Az 1910. évi 12044/eln. számu honvédelmi ministeri körrendeletből.)

A 12. §.-hoz.

Ezen szakasz 2. bekezdésének helyes értelme szerint a tábornoki becsületügyi választmány tagjainak megválasztásában nemcsak a tábornokok, hanem a tábornoki helyen beosztott ezredesek is résztvesznek. (1904. évi 2518/eln. számu honvédelmi ministeri körrendelet 5. pontja. Rendeleti Közlöny — Szabályrendeletek — 1904. évi 28. sz.)

A 13. §. *d)* 2. pontjához.

Félreértések elkerülése végett tudatom, hogy a nyugállományu csendőrtisztek és tisztjelöltek nyilvántartásában a 2052/eln. 1912. számu körrendelet (Rend. Közl. 1912. évi 8. sz.) folytán beállott változás a honvéd kerületi parancsnokoknak a becsületügyi szabályzat 13. §. *d)* 2. pontján alapuló jogát nem érinti, vagyis a becsületügyi előleges tárgyalásnak a kerületük területén nyilvántartott nyugállományu csendőr főtisztek és tisztjelöltek elleni megindítására továbbra is a honvéd kerületi parancsnokok vannak hivatva (1912. évi 5724/eln. 912. számu honvédelmi ministeri rendelet.)

A 14. §. *c)* pontjához.

Ha az, vajjon valamely följelentett esetben a tiszti állás becsületét veszélyeztető vagy sértő cselekmény vagy mulasztás forog-e fenn, illetőleg a följelentett eset a becsületügyi eljárás alá tartozik-e? annyira kétséges, hogy ez érdemben a becsületügyi előleges tárgyalás megindítása körüli elhatározás előtt, előzetes nyomozás mutatkozik szükségesnek: a becsületügyi előleges tárgyalás megindítására illetékes parancsnok maga ne bocsátkozzék ily czélu nyomozásba vagy tárgyalásba, mert ez által a teljes pártatlansága iránti meggyőződés a tisztikarban esetleg megingattathatnék; hanem a becsületügyi előleges tárgyalás elrendelését megelőző ily megállapitásokkal az illetékes becsületügyi választmányt bizza meg; de ily esetben a becsületügyi választmánynak csupán a kivánt megállapitásokra szabad kiterjeszkednie, a becsületügyi előleges tárgyalás el- vagy el nem rendelése iránti véleményadástól, illetőleg javaslattételtől azonban tartózkodnia kell, mivel ez érdemben az illetékes parancsnok a saját megfontolása alapján maga köteles határozni. (A honvéd főparancsnokság 1894. évi 1009/eln. számu körrendeletéből.)

A 15. §. első bekezdéséhez.

Azon rendeletben, melylyel a följelentés vagy egyéb iratok a becsületügyi választmány-

nak nyomozás és jelentéstétel végett kiadatnak, a becsületügyi előleges tárgyalás elrendelése határozottan kifejezésre juttatandó. (A honvéd főparancsnokság 1901. évi 2134/eln. számu körrendeletéből.)

A 16. §-hoz.

Kivánatos, hogy a becsületügyi választmány már az előleges tárgyalás során tett javaslatait is [a delegálás, a becsületügyi előleges tárgyalás felfüggesztése, megszüntetése, a tiszti gyülés egybehivása, mellőzése iránti inditványait stb.] megokolja. (A honvéd főparancsnokság 1894. évi 1009/eln. számu körrendeletéből.)

A 16. §. első bekezdéséhez.

Több esetben előfordult, hogy a becsületügyi választmány, csupán a följelentés alapján, a szükségesnek mutatkozó nyomozás teljes mellőzésével azonnal határozott a becsületügyi eljárás inditványozása avagy vádlott becsülete tisztaságának kétségenkivül állása körül és a választmány ilyen hiányos alapra fektetett határozatával a becsületügyi előleges tárgyalást elrendelő parancsnok is egyetértett. Ilyen szabályellenes eljárás sok esetben legalább is kétségessé teheti a határozat tárgyilagosságát és helyességét. A becsületügyi választmányok, különösen azok elnökei, valamint a parancsnokok (13. §.) ennélfogva ezen szakasz első bekezdése

határozványainak szigoru szem előtt tartására figyelmeztettetnek. (A honvéd főparancsnokság 1894. évi 1009/eln. sz. körrendeletéből.)

A 16. §. *b)* pontjához.

A becsületügyi választmánynak a 16. §. *b)* pontja értelmében teendő irásbeli jelentése, bármire szóljon is az, mindig az ügyiratokhoz helyezendő. Egyáltalában az alapnak, a melyen a tiszti gyülés összehivatott, az ügyiratokból mindenkor ki kell tünnie; következésképp azokhoz abban az esetben, midőn a tiszti gyülés összehivását nem a választmány vagy annak csak egy tagja is inditványozta: — a parancsnok (13. §.) idevonatkozó parancsa csatolandó. (A honvéd főparancsnokság 1901. évi 2134/eln. számu körrendeletéből.)

A 16. §. utolsóelőtti bekezdéséhez.

Ha a tiszti gyülés több vádlott egymással össze nem függő becsületügyében egy és ugyanazon napra hivatik össze: az összehivásról a honvéd főparancsnoksághoz teendő jelentés minden egyes ügyre vonatkozólag külön szerkesztendő. (A honvéd főparancsnokság 1901. évi 2134/eln. számu körrendeletéből.)

A 18. §-hoz.

A becsületügyi eljárás során közreműködésre hivatott és jogositott tisztek teljes elfogu-

latlansága, aggálytalansága és ebből folyó megtámadhatlansága követelményének folyománya, hogy bajtársa védelmére csak oly tiszt kelhet, a kinek magatartása a védelem elvállalásakor és az azzal járó jogok és kötelességek teljesítésének ideje alatt kifogás alá nem eshetik; miből következik, hogy oly tiszt, a ki ellen becsületügyi előleges tárgyalás vagy vizsgálat, illetve büntető birósági vizsgálat el van rendelve, becsületügyekben védő nem lehet. (A m. kir. honvéd főparancsnokság 1910. évi 831/elnöki számu rendeletéből.)

A védő a fegyveres erő más részéhez (a csendőrséghez) is tartozhatik (Az 1910. évi 12.044/eln. számu honv. min. körrendeletből.)

A 19. §-hoz.

Vádlott az iránti felszólításának megtörténte, hogy a tiszti gyülésen vagy személyesen, esetleg védő kiséretében jelenjen meg vagy maga helyett védőt küldjön, vagy pedig irásbeli nyilatkozatát nyujtsa be, az ügyiratokban az illető fogalmazvány és az átvételi elismervény csatolásával kimutatandó. (A honvéd főparancsnokság 1901. évi 2134/eln. számu. körrendeletéből.)

A 20. §. első bekezdéséhez.

Ha a tiszti gyülés határozata szerint a becsületügyi vizsgálat abbanhagyandó, a netán helyénlevő fegyelmi fenyités kiszabására a becsületügyi szabályzat 16. §. 8. bekezdése és a Szolgálati Szabályzat I. rész 669. pont 4. bekezdésének *d*) betüje értelmében a becsületügyi előleges tárgyalást elrendelt parancsnok illetékes. (A honvéd főparancsnokság 1894. évi 1009/elnöki számu körrendeletéből.)

A 20. §. 2. bekezdéséhez.

A D—1 jelzetü szabályzat 20. §. 2. bekezdésére való figyelemmel, mely szerint a becsületügyi eljárás alatt álló tényleges tisztek és tisztjelöltek, kik ellen a tiszti gyülés a becsületügyi vizsgálat megejtését határozta el, a szolgálat alól nem minden esetben, hanem csak akkor mentendők fel, ha azt a szolgálat érdeke megköveteli: elrendelem, hogy a csász. és kir. közös hadseregbeli és a m. kir. honvéd szakképző intézetekbe vezényelt és becsületügyi vizsgálat alá vont honvéd egyének az illető szakképző intézet hallgatása alól való felmentésre szintén csak az esetben hozassanak javaslatba, ha a becsületügyi előleges tárgyalás elrendelésére illetékes parancsnok a vád minémüségére és egyéb körülményekre való tekintettel az illető tisztnek vagy tisztjelöltnek a szolgálat alól való felmen-

tését is szükségesnek tartaná. (1908. évi 8317/eln. számu honvédelmi ministeri rendelet.)

A 20. §. 3. bekezdéséhez.

A honvédelmi minister ur Ő nagyméltóságához nem csupán a becsületügyi vizsgálat elhatározása és az jelentendő be, hogy annak foganatositásával mely választmány bizatott meg, hanem az is, hogy vádlott, ha ténylegesen szolgál, a szolgálattételtől felfüggesztetett-e és tartózkodási helye iránt mily intézkedés történt. (A honvéd főparancsnokság 1901. évi 2134/eln. számu körrendeletéből.)

A 21. §. *a*) pontjához.

Vádlott a vizsgálat megindításáról való értesitésének és a 21. §. *a*) pontja értelmében kihallgatás czéljából történt megidézésének fogalmazványa az ügyiratokhoz csatolandó és az idézvény kézbesitésének valóban megtörténte az ügyiratokban kimutatandó. (A honvéd főparancsnokság 1901. évi 2134/eln. sz. körrendeletéből.)

A 21. §. *b)* pontjához.

Vádlottak sem a becsületügyi előleges tárgyalás, sem a becsületügyi vizsgálati eljárás során nem hivhatók fel arra, mikép vallomásukat becsület és kötelességükre való hivatkozás-

sal erősitsék meg. (A honvéd főparancsnokság 1906. évi 1346/eln: sz. körrendeletéből.)

A vádlottnak a becsületügyi választmány által való kihallgatásánál a védő nem lehet jelen. (Az 1910. évi 12.044/eln. számu honv. ministeri körrendeletből.)

A 21. *c)* pontjának 2. bekezdéséhez.

A becsületügyi választmány által szükségesnek talált irásbeli megállapitások akkép eszközlendők, hogy a becsületügyi választmány az általa fogalmazott megkeresést, átiratot az ezredparancsnoksághoz felterjeszti, mely azokat saját czime alatt (ép ugy, mint a többi ezredparancsnoksági kiadványokat) adja ki. (A honvéd főparancsnokság 1910. évi 831/eln. számu rendeletéből.)

A 21. §. utolsóelőtti bekezdéséhez.

Habár a külföldön tartózkodó tanuk kihallgatásának a becsületügyi eljárás során rendszerint diplomácziai uton kell történnie, mindazonáltal nincsen akadálya annak, hogy a becsületügyi választmány — hacsak sulyt nem helyez arra, hogy a kihallgatás valamely hatóság előtt történjék — azokat a katonai egyéneket, akik állandóan vagy ideiglenesen külföldön tartózkodnak és akiknek ottani czime ismeretes, becsületükre és kötelességükre hivatkozással megerő-

sitendő irásbeli nyilatkozattételre vagy a föltett kérdésekre való válaszadásra *közvetlenül* is felhivhassa. A becsületügyi szabályzat 21. §. *c*) pont 2. bekezdésének az a rendelkezése azonban, mely szerint az irásbeli megállapitások az előljáró parancsnokság utján eszközlendők, ily esetekben is szem előtt tartandó.

A diplomácziai ut mellőzése lényegesen előmozditja az eljárás gyorsaságát.

Megjegyzendő, hogy a Védtörvény Utasitás IV. R. 4. §. 6. pontja szerint a külföldön tartózkodó tartalékos havidijasakkal való közvetlen érintkezés esetében az illető levélboritékon a czimzett személy katonai jellegének, valamint az elküldő hatóságnak megjelölése mellőzendő és a lezárásnál a szolgálati pecsét nem alkalmazandó. (1912. évi 4810/eln. számu honvédelmi ministeri körrendelet.)

A 21. §. utolsó bekezdéséhez.

A kihallgatásról felvett jegyzőkönyvben világosan (kérdésekben és feleletekben) kifejezve kell lennie annak, hogy vádlottnak ugy az ellene, mint a mellette szóló valamennyi körülmény (vallomás stb.) tudomására hozatott (előtte felolvastatott stb.) és hogy vádlott azokra minő védekezést vagy észrevételeket adott elő. (A honvéd főparancsnokság 1894. évi 1009/elnöki sz. körrendeletéből.)

A 23. §-hoz.

A becsületügyi tanács összeállitására vonatkozó parancsot az elnök az ügyiratokhoz csatolja. (A honvéd főparancsnokság 1901. évi 2134/eln. számu körrendeletéből.)

A 24. §. *b)* pontjához.

Az ügyiratokban (az illető fogalmazvány és átvételi elismervény csatolásával) kimutatandó, hogy vádlott a kitüzött végtárgyalásról értesittetett és arra a 24. §. *b)* pontjában előirt felszólitással kifejezetten megidéztetett. (A honvéd főparancsnokság 1901. évi 2134/eln. számu körrendeletéből.)

A 25. §-hoz.

E szakasz 8. bekezdésének értelme szerint a végtárgyaláson megjelent vádlott vagy védő a végtárgyalási jegyzőkönyvet mindenkor aláirja; tehát nemcsak akkor, ha netán kiegészitéseket ad jegyzőkönyvre, hanem akkor is, ha kinyilatkoztatja, hogy nincs több előadni valója; vagy ha az egyidejüleg átadott és felolvasásra kerülő védőiratra hivatkozik. (A honvéd főparancsnokság 1901. évi 2134/eln. sz. körrendeletéből.)

A 28. §. 3. bekezdéséhez.

A becsületügyben netán érdekelve levő polgári egyének magatartásának bírálat alá vonása nem kerülhető ugyan el, mert a vádlott tiszt mellett vagy ellen szóló bizonyitékok hiteltérdemlőségét és bizonyitó erejét mindig mérlegelni kell; mindazonáltal meg nem engedhető, hogy a becsületügyi eljárás alá nem tartozó ily egyének fölött a lovagias elégtételadásra való képtelenségüket kimondó vagy eljárásukat egyébként elitélő formaszerü határozat hozassék. (Az 1910. évi 12.044/eln. sz. honv. min. körrendeletből.)

A 29. §. 2. bekezdéséhez.

Ez a rendelkezés arra az esetre is áll, ha a végtárgyalásnál a vádlott helyett csupán védője jelent meg. (Az 1910. évi 12.044/eln. sz. honv. min. körrendeletből.)

A 29. §. 4. bekezdéséhez.

Az a rendelkezés, mely szerint a vádlott (védő, képviselő) az őt megillető felebbezés jogra kifejezetten figyelmeztetendő, olykor figyelmen kivül hagyatik.

Annak, hogy a most jelzett figyelmeztetés megadatott, a vádlott (védő, képviselő) a 29. §. 2. bekezdése szerinti átvételi elismervényben ki-

fejezést adni tartozik. (Az 1910. évi 12.044/eln. sz. honv. min. körrendeletből.)

A 30. §. *a*) pontjához.

A becsületügyi tanács határozatának a 32. §. szerinti záradékolása felmentő határozatoknál még az iratoknak a honvéd főparancsnoksághoz való fölterjesztése előtt eszközlendő. (Az 1910. évi 12.044/eln. sz. honv. min. körrendeletből.)

A 33. §. utolsó bekezdéséhez.

Habár az intés a D-1 jelzetü szabályzat végrehajtási határozmányainak 4. pontja értelmében az előléptetésre való alkalmasságot nem zárja ki, mégis az erre hivatott bizottság, illetve a véleményezők adott esetben az előléptetésre való alkalmasság megitélésénél szigoru mértéket alkalmazzanak, hogy ily módon az intés komolysága kellőképen érvényesüljön.

A D-1 jelzetü szabályzat 33. §. utolsó bekezdése értelmében az első izben vagy az ismételten történt megintés a közvetlenül következő minősitésbe felveendő. A későbbi években az ismételt bevezetés mellőzendő, mihelyt a szerkesztő bizottság az illetőnek az előléptetésre való alkalmasságot odaitéli. (Az 1909. évi 11342/eln. számu honvédelmi ministeri rendeletből.)

A 36. §. 2. bekezdéséhez.

Elég, ha a vádlott irásbeli nyilatkozatban kijelenti, hogy felebbezéssel él s a felebbező irat abból az okból, mert benne a felebbezés alapját képező körülmények nincsenek felsorolva, vissza nem utasitható.

A felebbezésnek a parancsnoknál való benyujtása nincs a szolgálati uthoz kötve. A felebbezés kellő időben beadottnak tekintendő, ha a 14 napi határidő letelte előtt postára adatott. (Az 1910. évi 12044/eln. sz. honv. min. körrendeletből.)

A 42. §-hoz.

Becsületügyekben vádlottaknak vagy védőiknek a tiszti gyülés időpontja vagy a végtárgyalás előtt, az ügyiratokba való betekintés végett tett utazásai után ügyködési utazási költségek téritendők meg. (19*a*), 21*c*), és 42*b*) §§.) Vádlottaknak a napi átalány nem illetékes. (1912. évi 72715/6. sz. bonv. min. körrendelet.)

A 42. §. *c)* pontjához.

A becsületügyi eljárás folyamán tanuképen kihallgatott polgári személyek költségeinek megállapitása és kiutalványozása a kerületi parancsnokságok hatáskörébe tartozik.

A tanuk költségeinek megállapitásánál a kerületi parancsnokságok az 1896. évi XXXIII. törvényczikk 223. §-ának rendelkezéseihez tart-

sák magukat, mely szerint: «A tanu követelheti megjelenésével járó szükséges utiköltségeinek megtérítését. Napi- vagy hetibérből élőknek ezenfelül még igényük van az utazáshoz és kihallgatáshoz kivánt időnek és rendes keresetüknek megfelelő kárpótlására».

«Más tanuk, ha kihallgatásuk lakóhelyükön kivül nyolcz kilométerre eső helyen történik, állásukhoz mért ellátási dijat követelhetnek».

«Ez igények, megszünésüknek és az igazolás kizárásának terhe alatt, a kihallgatáskor vagy ettől számitott két nap alatt jelentendők be».

A tanuk által igényelt költségek megállapitásánál a legnagyobb pontossággal és körültekintéssel járandó el, hogy egyrészt az érdekeltek jogos követelései csorbát ne szenvedjenek, másrészt pedig a kincstár se terheltessék indokolatlan kiadásokkal.

Ezekre való tekintettel *tájékozásul szolgáljon*, hogy az igénybe hozott vasuti költségek tekintetében mindenkor kinyomozandó, hogy az illető nem bir-e a kedvezményes vasuti jegyek váltására feljogositó igazolványnyal — igenlő esethen csak a kedvezményes jegy ára állapitható meg; oly egyéneknél (pl. vasuti alkalmazottaknál) pedig, kik a vasuton dijtalanul utazhatnak — s ezen körülmény kiderithető — az esetleg igénybe hozott vasuti költségek törlendők.

A mennyiben az illető tanu sem kedvezmé-

nyes, sem pedig dijtalan vasuti utazásra feljogositva nem volna, részére a vasuti költség a társadalmi állása szerint igényelhető kocsiosztály után állapitandó meg.

Podgyász és podgyászkezelési költség csak annak állapitható meg, a ki igazolja, hogy podgyászszal utazott s hogy a podgyászt akár a becsületügyi eljárás érdekében, akár a becsületügyi választmány előtti megjelenés végett magával vinnie kellett.

Ha több tanu együtt utazik, nincs igényük a bérkocsik teljes dijára, hanem két-két személyt egy kocsira számitva, csupán annak felére.

A napidijak megállapitásánál a fent idézett törvényben foglalt elvi álláspont mellett irányadóul tekintendő az 1896. évi 21224. számu igazságügyministeri rendelet, mely szerint a napidijak az egyes fizetési osztályok szerint következőkép állapittattak meg:

az	I.	fizetési	osztályba	tartozónak	40 K
a	II.	«	«	«	35 «
a	III.	«	«	«	30 «
a	IV.	«	«	«	25 «
az	V.	«	«	«	21 «
a	VI.	«	«	«	16 «
a	VII.	«	«	«	13 «
a	VIII.	«	«	«	10 «
a	IX.	«	«	«	8 «
a	X.	«	«	«	7 «
a	XI.	«	«	«	és a

dijazott gyakornokok, valamint a dijtalan fogalmazó gyakornokok 6 K,

a számvivőségi, kezelési és irodai dijtalan gyakornokoknak, valamint a dijnokoknak ... 4 K

altiszteknek ... 3 «

szolgáknak ... 2 «

A naptári napok szerint számitandó napidijak ahhoz az osztályhoz képest állapitandók meg, a melybe a tanuk akár társadalmi állásuk, akár magasabb képzettségük, akár foglalkozásuk utáni jövedelmük szerint sorozhatók.

A napidij mellett lakás, fütés, világitás, kiszolgálás és egyéb ellátási vagy kényelmi kiadások föl nem számithatók.

A tanuk költségei mindig haladéktalanul megállapitandók és bélyegtelen nyugtájukra a honvédelmi tárcza «Kerületi parancsnokságok» czime terhére késedelem nélkül folyósitandók.

Végül megjegyzem, hogy becsületügyben polgári tanuk külállomásról csak azon esetben idézendők meg, ha ezeknek közvetlen személyes kihallgatása mulhatatlanul szükséges.

Ezen körrendelet csupán az I—V. honvéd kerületre mérvadó. (1902. évi január hó 26-án 75186/VI. ex 1901. számu honvédelmi ministeri körrendelet; Rendeleti Közlöny — Szabályrendeletek. 1902. évi 4. sz.)

A becsületügyi eljárás folyamán a zágrábi horvát-szlavon VI. honvéd kerület területén be-

idézett, illetve tanukként kihallgatott polgári személyek költségeinek megállapitásánál ezen kerületi parancsnokságnak a bünvádi eljárásról szóló 1875. évi május hó 17-én kelt törvény 324. §. határozmányaihoz, — valamint a horvát-szlavondalmát országos kormánynak 1884. évi augusztus hó 26-án 9336. sz. és 1885. évi julius hó 8-án 9790. számu rendeletében foglaltakhoz kell alkalmazkodnia.

A tanuk költségeinek pontos és lehető gyors megállapitása, valamint ezen költségeknek — a tanuk bélyegtelen nyugtájára — mely czim terhére való folyósitása, végül a tanuknak mily alkalmakkor való beidézhetése tekintetében: a zágrábi horvát-szlavon VI. honvéd kerületre nézve is a Rendeleti Közlöny (Szabályrendeletek) 1902. évi 4. számában közzétett s fentebb ismertetett 75186/VI. ex 1901. sz. honvédelmi ministeri körrendelet rendelkezései mérvadók. (1902. évi 26937/VI. számu honvédelmi ministeri rendelet.)

A 43. §-hoz.

Oly netalán előforduló esetekben, midőn a csapatparancsnok előtt kivánatosnak látszik, hogy tisztek (tisztjelöltek) a becsületügyi szabályzat ezen szakaszának rendelkezésére figyelmeztettessenek, — ezen figyelmeztetésnél e parancsnok a becsületügyi tárgyalás előrelátható kimenetele, valamint a rendfokozatról való lemondás kérel-

mezésének czélszerü vagy czélszerütlen volta felől semmiféle nyilatkozatot se tegyen.

Helytelen továbbá az is, ha a csapatparancsnok oly tiszteket (tisztjelölteket), kik esetleg becsületügyi szempontból való elbirálást igénylő helytelen cselekvési vagy gondolkozási módot tanusítottak, áthelyeztetésük vagy felülvizsgáltatásuk kérelmezésére hivják föl vagy éppen nekik még ez irányban való támogatásukat is kilátásba helyezik. (A honvéd főparancsnokság 1894. évi 1009/elnöki számu körrendeletéből.)

A 43. §-hoz.

A becsületügyi szabályzat 43. §-ában tárgyalt megállapitások czélja minden kételyt kizárólag az, hogy az a körülmény, a mely a tisztre (tisztjelöltre) a leköszönés iránti kérvény előterjesztésekor — oly czélból, hogy ezáltal a becsületügyi eljárást kikerülje — inditólag hatott, illetőleg a becsületügyi eljárásnak alapjául szolgáló cselekmények vagy mulasztások mibenléte egyszersmindenkorra megrögzittessék, azok körvonalai az időmulás által nem befolyásolható módon a jövőnek fentartassanak, hogy azok szükség esetén, ha akár az illető volt tisztek (tisztjelöltek) rendfokozatuk, visszaadása tekintetében kérvényeznek, akár az ügy ujból tárgyalása más okból szükségesnek mutatkoznék — rendelkezésre álljanak.

Hogy e czél elérése biztositva legyen, szükséges mulhatatlanul, miszerint a vádlott vagy terhelt által elkövetett cselekmény vagy mulasztás lényege minden az elbirálásnál tekintetet érdemlő mozzanatával együtt, de a lényeget nem érintő tulterjengősség és szükségen felüli részletezés elkerülésével kiderittessék; történik pedig ez vádlott, illetve terhelt kihallgatása, illetve jelentéstételre utasitása s a szükséges bizonyitékoknak tanukihallgatás útján való beszerzése és egyéb, a bizonyitékok megszerzésére czélirányos intézkedések eszközlése által.

Vádlott, illetve terhelt meghallgatása főfontosságu lévén, minden esetben, a midőn egy tiszt (tisztjelölt) a becsületügyi eljárás kikerülése czéljából rendfokozatáról leköszönendő kérvényt nyujt be, vádlott, illetve terhelt — ha még meg nem történt volna — még mielőtt a honvédelmi minister elhatározása leérkezik, az illetékes becsületügyi választmány által a tett vagy mulasztás főmozzanataira, esetleges mentségére stb. részletesen kihallgatandó, még pedig — ha az illető ténylegesen szolgál — jegyzőkönyvileg; ha pedig a terhelt vagy vádlott nyugállományu, szolgálaton kivüli viszonybeli vagy tartalékos: röviden és velősen szerkesztett kérdőpontokra adandó irásbeli jelentés bekövetelése által; természetes, hogy e kihallgatás mindenkor pótolható és pótolandó, ha a tényállás tisztázásának — mindig szem előtt tartandó — fontos érdeke azt megköveteli.

A mint a leköszönés iránti kérelemnek helytadó honvédelmi ministeri rendelet leérkezik, a vádlott, illetve terheltnek terhére eső cselekmény vagy mulasztás lényegének bizonyitéka vádlott e részbeni előadásának figyelembe vételével a becsületügyi szabályzat előirta módon eszközlendő tanukihallgatások és egyéb czélirányos intézkedések foganatba vételével ugyancsak a becsületügyi választmány által késedelem nélkül megszerzendő, melynek mérve tekintetében szolgáljon zsinórmértékül az eljárás czélja: az elkövetett tett vagy mulasztás lényegének felderitése; itt tehát minden oda nem tartozó szószaporitás, mérlegelés alá nem tartozó, merőben mellékes körülmény feszegetése szigoruan mellőzendő.

Vádlott, illetve terhelt meghallgatása s a tett, illetve mulasztás bizonyitékainak az előbbi pontban leirt módon történt megszerzése után foglalandó össze irásban a megállapitások eredménye — ismét minden tulterjengősség elkerülésével — ugy, a mint az a vádlott vagy terhelt vallomása és a vonatkozó bizonyitékok alapján kiderül.

Csak az előbbi szempontok szem előtt tartásával foganatositott megállapitások befejezése után lesznek az ugyancsak az előbbiek szerint ecsetelten szerkesztett s a megállapitások eredményét feltüntető irattal kapcsolatosan a felmerült iratok a honvéd főparancsnoksághoz előterjesztendők. (A honvéd főparancsnokságnak 1907. évi 2772/eln. számu rendelete.)

A 47. §-hoz.

Oly esetekben, midőn a honvédelmi minister vagy a honvéd főparancsnokság a tiszti gyüléstől véleményt követel be, a tiszti gyülésnek e vélemény megadása körüli eljárásáról a jelen szabályzathoz függesztett 1. melléklet szerinti jegyzőkönyv veendő fel, mely a tárgy természetéből folyó, eltérő szövegezéssel szerkesztendő. (A honvéd főparancsnokság 1894. évi 1009/elnöki számu körrend eletéből.)

A 47. §. *c)* pontjához.

A becsületügyi választmány oly hadapródjelöltek és egyévi önkénteseknek is tartozik tanácsot adni, a kik valamely becsületbeli kérdésben követendő magatartásra nézve hozzá fordulnak.

Törzstisztek ily tanácsadás végett valamely törzstiszti becsületügyi választmányhoz fordulnak és ha ilyen választmány nincsen felállitva, közvetlenül a honvéd főparancsnokságtól kérhetik annak megalakitását.

A becsületügyi választmányoknak nem szabad a 47. §. *c)* pontja szerinti tanácsadásnál a becsületügyi eljárás alá nem tartozó egyének elégtételadásra való képessége fölött formaszerü határozatot hozniok vagy e tárgyban irásbeli kiadványokat kibocsátaniok. A becsületügyi választmányok feladata ily esetekben kizárólag abban áll, hogy a tiszteknek tanácsot adjanak,

hogy ellenfeleikkel szemben minő magatartást tanusitsanak. (Az 1910. évi 12044/eln. sz. honv. min. körrendeletből.)

A 48. §-hoz.

Oly nyomozati iratok, melyek nem a szolgálati nyelven vannak szerkesztve, lehetőleg a szolgálati nyelvre forditandók és ezen forditások az ügyiratokhoz csatolandók. (A honvéd főparancsnokság 1901. évi 2134/elnöki számu körrendeletéből.)

Az I. Függelékhez.

A kedélyeknek különféle társadalmi kérdések által hevitett izgatottsága nem egyszer izgága és kötekedő sértegetésekben tör ki, czélzatosan oly egyének ellen irányulva, a kiknek állásához képest a kihivó sértegetőknek abban a föltevésben kell lenniök, hogy az illetők az ily sértegetések megtorlására a lovagias utat kötelesek választani.

Ámde az ellen, hogy az ily, egyedül a sértő felek által előidézett ügyek a lovagias utra tereltessenek, éppen a becsület fogalmának magasztossága tiltakozik; mert hiszen ezek a kihivó sértegetők gentlemanhoz méltatlan viselkedésükkel minden igényt eljátszottak arra, hogy sértegetésük elintézést a lovagias uton nyerjen.

Magában egy oly tisztikarban, melyben nemes gondolkozásmód és igaz bajtársiasság uralkodik, bizonyára nem is fordulnak elő ily kihivó sértegetések.

Ha pedig ily sértegetők a tiszti karon kivül állanak, akkor sértegetéseiket megtorolni csakis birósági uton lehet és szabad.

Annak elbirálása, hogy a sértegetés ily kihivó természetü vagy sem, a sértett fél megbizottait vagy a becsületügyi választmányt, mint tanácsadót illeti. (1908. évi 11670/eln. számu honvédelmi ministeri körrendelet.)